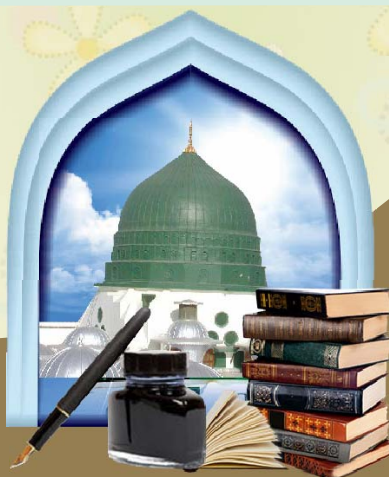

વર્તમાન અભ્યાસક્રમની ઈસ્લામ વિરૂધ્ધ ખોટી માહિતીઓ તથા ગેરસમજોનું નિરાકરણ લાવનાર પુસ્તકો

- ઇતિહાસ : ભારતના વિકાસ-નિર્માણમાં મુસ્લિમોનો ફાળો
- વિજ્ઞાન : ભૌતિકશાસ્ત્રમાં મુસ્લિમોનું યોગદાન તથા આક્ષેપોના વૈજ્ઞાનિક જવાબો
- કાયદાશાસ્ત્ર : ઈસ્લામી કાયદા-કાનૂન વ્યવસ્થા - વર્તમાન સમસ્યાઓનો હલ
- સમાજશાસ્ત્ર : ઈસ્લામની કૌટુંબિક તથા સામાજિક વ્યવસ્થા
- રાજકારણ : ઈસ્લામની રાજકીય વ્યવસ્થા
- અર્થતંત્ર : ઈસ્લામી મૂડીરોકાણ તથા બેંકીંગ વ્યવસ્થા
- સંસ્કાર : ઈસ્લામની અખ્લાકી (સંસ્કારિક) વ્યવસ્થા
- સીરત : શાંતિ-સલામતી અને માનવતાના સાચા રક્ષક વિશે ગેરસમજોનો ઉકેલ

: સંપાદક :

(મવ.) ઈફ્તખાલ મુહમ્મદ ટંકારવી (સા.)

દારૂલ ઉલૂમ ઈસ્લામિય્યહ અરબિય્યહ માટલીવાલા

ઈદગાહ રોડ, ભરૂચ-૩૯૨ ૦૦૧

અંખાદહીય

આધુનિક શિક્ષણનિતિ તથા અભ્યાસક્રમ જેમાં વિદ્યાર્થીઓને ભૌતિક-વિજ્ઞાન, ભૂગોળ, ઇતિહાસ, કાયદા કાનૂન, અર્થતંત્ર, રાજનીતિ અને સમાજશાસ્ત્રનું જ્ઞાન આપવામાં આવે છે. વર્તમાન શિક્ષણનિતિનો પાયો ધર્મ વિરૂદ્ધ બલ્કે અલ્લાહપાકના અસ્તિત્વ અને તેને સૃષ્ટિના સર્જક તરીકે સ્વિકારવાને બદલે સમગ્ર સૃષ્ટિને ફક્ત પ્રાકૃતિક નિયમો જેમકે ન્યુટન દશવેલ ગુરૂત્વાકર્ષણબળ, ડાર્વિનની ઉત્ક્રાંતિવાદની થિયરી, ડાલ્ટનના પ્રદાર્થવિજ્ઞાન (પરમાણુ), નિલ બોહર (Bohr)ના ઇલેક્ટ્રોન, પ્રોટોન અને ન્યુટ્રોન તથા આઈનસ્ટાઈનના સાપેક્ષવાદના આધારે ચાલતી સમજવામાં આવે છે.

મધ્યયુગ પછી યુરોપમાં ૧૯મી સદીથી મોર્ડન નાસ્તિકતાનો યુગ શરૂ થયો. આ યુગ કોઈ જ્ઞાનિય સંશોધનનું પરિણામ ન હતું, બલ્કે ફક્ત ચર્ચના અત્યાચાર વિરૂદ્ધ રીએક્શનના કારણે જ અસ્તિત્વમાં આવ્યો હતો. તે સમયે જ્ઞાનિય સંશોધનનો માપદંડ ફક્ત સેક્યુલરવાદ પ્રમાણે હતો. એટલે કે (અલ્લાહપાકની બાદબાકી કરીને જ) બનેલ ઘટનાઓ, બનાવો કે વૈજ્ઞાનિક જાણકારીની ચોખવટ કરવી. આ દૃષ્ટિકોણને કારણે તે બિનધાર્મિક ફિલોસોફી અસ્તિત્વમાં આવી, જેને નાસ્તિકતા (Atheism) કહેવામાં આવે છે.

મોર્ડન નાસ્તિક યુગમાં જે ફિલોસોફરો પેદા થયા, તેમના મારફતે જે નાસ્તિક દૃષ્ટિકોણ અસ્તિત્વમાં આવ્યો, તેમાં ઘણા બધા દિમાગો કામ કરી રહ્યા હતા. પરંતુ ચાર ફિલોસોફરો વધુ મશહૂર છે. આ ચારેયે માનવ ઇતિહાસને નાસ્તિકતા તરફ દોર્યા. એમના નામો (૧) આઈઝેક ન્યુટન (૨) ચાર્લ્સ ડાર્વિન (૩) સિગમંડ ફ્રોઈડ (૪) કાર્લ માર્ક્સ છે.

1. **Isaac Newton** : from divine interpretation to mechanical interpretation.
2. **Charles Darwin** : from Special Creation to Natural Selection.
3. **Sigmund Freud** : from harnessing desires to following desires.
4. **Karl Marx** : from duty-conscious society to right-conscious society.

આ પ્રમાણેની વિચારધારાઓ ધર્મમાં વિવિધ પ્રકારની શંકા-કુશંકાઓ ઉત્પન્ન કરે છે. અને સાથે ભૌતિકવાદની ધર્મથી વિમુખ કરનારી બીજી નવી વસ્તુઓ, મનેચ્છાઓને ભડકાવનારી અશ્વિલલ ફિલ્મો, ઈન્ટરનેટના વિવિધ પ્રોગ્રામો વગેરે બળતામાં તેલ બલ્કે પેટ્રોલ હોમવાનું કામ કરે છે. એમાં ચાર્લ્સ ડાર્વિનની ઉત્ક્રાંતિવાદની વિચારધારાએ સૌથી વધુ ધર્મને નુકસાન પહોંચાડવાનું કામ કર્યું છે.

વર્તમાન અભ્યાસક્રમમાં હજુ પણ ઉત્ક્રાંતિવાદની માન્યતાને સૌથી પ્રબળ માન્યતા માનવામાં આવી છે. પરંતુ અનુભવો એમ કહે છે કે, આ દૃષ્ટિકોણને સ્વીકૃતિ એટલા માટે નથી મળી કે, વૈજ્ઞાનિક ધોરણે તે સિદ્ધ થઈ ચૂક્યો છે. બલ્કે એટલા માટે મળી છે કે, આધુનિક શિક્ષિત વર્ગ જીવનની વ્યાખ્યા ખુદાપાક વગર કરવા માંગે છે. આધુનિક વર્ગને એવું લાગે છે કે, ઉત્ક્રાંતિવાદ સ્વરૂપે તેમને એક વ્યવહારુ દૃષ્ટિકોણ મળી ગયો છે. તેના સિવાય કોઈ પણ વાસ્તવિક વૈજ્ઞાનિક આધાર ઉત્ક્રાંતિવાદના પક્ષે મૌજૂદ નથી.

એટલા જ માટે મેં ચાર્લ્સ ડાર્વિનના દૃષ્ટિકોણ વિશે થોડું વિગતવાર લખ્યું છે. જેથી શિક્ષિત વર્ગ આ વિચારધારાનું વૈજ્ઞાનિક પરિક્ષણ કરી તેની સત્ય હકીકતથી માહિતગાર થાય અને પોતાની નેચરવાદી માન્યતાઓની હકીકત સમજે, તથા કુર્આન શરીફ અને વિજ્ઞાન વચ્ચે દલીલોની સમાનતા અને મળતાપણુ પણ દર્શાવ્યું છે. પરંતુ વિજ્ઞાનમાં આ દલીલોનું ફક્ત વિદ્યા અને જ્ઞાન સ્વરૂપે વર્ણન છે, જ્યારે કુર્આન શરીફમાં બોધ સ્વરૂપે છે.

સાથે આ માન્યતાઓના ધાર્મિક તથા ઐતિહાસિક ઘટનાક્રમથી પણ માહિતગાર થવું જરૂરી છે. જેનાથી આ પ્રકારની માન્યતાઓ પાછળ યહુદીઓની

ખ્રિસ્તી ધર્મ અને ચર્ચ સાથેની નફરત તથા દ્વેષની ભાવનાઓના કારણો પણ જાણી શકાય છે. આ વિષયે નીચેનો “ગુજરાત સમાચાર”નો લેખ ઘણો જ માહિતીસભર અને ચોંકાવનારો છે.

“કેનેડામાં રહેતા હેઝી મેકોવ નામના લેખકે “ઈલ્યુમિનેટી” નામના પુસ્તકમાં દેશોની સરકારો, મલ્ટીનેશનલ કંપનીઓ અને યુનો જેવી સંસ્થાઓના માધ્યમથી દુનિયાભરની પ્રજાને ગુલામ બનાવનારા અને તેમનું શોષણ કરનારા બેન્કરોના જુથની વાત કરી છે. આ બેન્કરો બધા યહૂદી છે. સ્વિટ્ઝર્લેન્ડ, બેંક ઓફ ઈંગ્લેન્ડ અને ફેડરલ રિઝર્વ પણ તેમના અંકુશ હેઠળ છે. વર્લ્ડ બેન્ક અને ઈન્ટરનેશનલ મોનિટરી ફંડની નીતિઓ પણ તેમના આદેશ મુજબ ઘડાય છે. યુનો, યુનિસેફ અને યુનેસ્કો જેવી સંસ્થાઓ પણ તેમના નિર્દેશો મુજબ ચાલે છે. દવાઓ બનાવતી, ખનિજ તેલનો ધંધો કરતી અને શસ્ત્રો બનાવતી મોટાભાગની કંપનીઓ પણ આ જૂથના કબ્જામાં છે. દુનિયાના દેશોની આર્થિક નીતિઓ પણ તેઓ નક્કી કરે છે. અમેરિકાના પ્રમુખ અને બ્રિટનના વડાપ્રધાન પણ તેમના ઈશારા ઉપર નાચે છે. અમેરિકાના જે પ્રમુખ તેમની નીતિઓ મુજબ કામ ન કરે, તેમની હત્યા કરી નાખવામાં આવે છે. આશરે એક ડઝન બેન્કરોનું બનેલું “ઈલ્યુમિનેટી” નામનું જૂથ રિમોટ કન્ટ્રોલથી દુનિયા ઉપર રાજ કરે છે.

વિશ્વની પ્રજાને પોતાની ગુલામ બનાવીને તેમનું આર્થિક શોષણ કરવું એ “ઈલ્યુમિનેટી”નું મુખ્ય ધ્યેય છે. આ માટે તેઓ દુનિયાના દેશોની સરકારોને પોતાની ગુલામ બનાવે છે. આપણી ભારત સરકારની વાત કરીએ તો તે પણ સ્વતંત્ર નથી. આપણી આર્થિક નીતિઓ ભલે રિઝર્વ બેંક નક્કી કરતી હોય, પણ રિઝર્વ બેંક વિશ્વ બેંકના ઓર્ડર મુજબ જ કામ કરે છે. આપણી શિક્ષણ નીતિ ભલે કેન્દ્ર સરકારનું માનવ સંશોધન મંત્રાલય નક્કી કરતું હોય, પણ આ મંત્રાલય યુનેસ્કોના આદેશ મુજબ જ કામ કરે છે. ભારતની સ્કૂલોમાં સેક્સનું શિક્ષણ આપવાનો જે નિર્ણય લેવામાં આવ્યો, તે યુનેસ્કોની એક યોજનાના ભાગરૂપે જ લેવામાં આવ્યો હતો. ભારતના તમામ બાળકો શાળાઓમાં જે પાઠ્ય પુસ્તકો ભણે છે, તે યુનેસ્કોના આદેશ મુજબ જ તૈયાર કરવામાં આવે

છે. આપણા દેશનો વેપાર વર્લ્ડ ટ્રેડ ઓર્ગેનાઈઝેશનના કાયદાઓ મુજબ જ ચલાવવામાં આવે છે. આ મુજબ જ આપણે આપણા કાયદાઓમાં ફેરફાર કરવા પડે છે. કેન્દ્ર સરકારનું આરોગ્ય ખાતુ વર્લ્ડ હેલ્થ ઓર્ગેનાઈઝેશનના આદેશ મુજબ કામ કરે છે. વર્લ્ડ હેલ્થ ઓર્ગેનાઈઝેશન એમ કહે કે, સ્વાઈનફ્લૂ મહામારી છે, એટલે આપણે ફરજિયાત તે સ્વીકારી લેવું પડે છે. અને તે મુજબ દેશના નાગરિકોને દવાઓ અથવા રસીઓ આપવી પડે છે.

યહૂદી બેન્કરોના એક જૂથ દ્વારા જ આપણા ધર્મોને ખતમ કરવાની ચાલ ચાલવામાં આવે છે. આપણા શિક્ષણમાં વિદેશીઓના દોરીસંચાર હેઠળ એવા પાઠો ઘુસાડવામાં આવ્યા છે, જેથી બાળકોની ધર્મ ઉપર શ્રદ્ધા ઉઠી જાય અને તેઓ ધર્મગુરુઓને ધિક્કારતા થઈ જાય. આ શિક્ષણ લેનારી નવી પેઢી નાસ્તિક બની રહી છે.

“ઈલ્યુમિનેટી” જૂથ આશરે છેલ્લા ૨૦૦૦ વર્ષથી અસ્તિત્વમાં છે. ઈસુ ખ્રિસ્તને વધ સ્તંભ ઉપર (ખ્રિસ્તી માન્યતા પ્રમાણે) ચડાવનારા યહૂદીઓ પણ આ જૂથના સભ્યો હતા. વચ્ચે ૧૬૦૦ વર્ષ સુધી આ જૂથના અસ્તિત્વ બાબતમાં શંકા સેવાઈ રહી હતી. ૪૦૦ વર્ષ અગાઉ આ જૂથ ફરીથી સક્રિય બન્યું હતું. ખ્રિસ્તી ધર્મગુરુઓની માન્યતા સામે બળવો પોકારનાર ગેલિલિયો પણ આ જૂથનો સભ્ય હતો. ગેલિલિયો અને કોપરનિકસે દુનિયાના કેન્દ્રમાં પૃથ્વી હોવાની માન્યતાને ખોટી જણાવી રોમન કેથોલિક ચર્ચની સત્તા સામે પડકાર ફેંક્યો હતો. ચાર્લ્સ ડાર્વિન પણ “ઈલ્યુમિનેટી”નો સભ્ય હતો. તેણે ઉત્ક્રાંતિનો સિદ્ધાંત આપીને ખ્રિસ્તી ધર્મની ઈશ્વર કર્તૃત્વની થિયરીના પાયા હચમચાવી નાંખ્યા હતા. આ પ્રહારમાંથી ખ્રિસ્તી ચર્ચને હજી કળ વળી નથી. પ્રજા ઉપરની ધર્મગુરુઓની પકડને ખતમ કરવામાં આ જૂથનો મોટો ફાળો છે.

કોઈ પણ પ્રજા ઉપર તેના દેશની સરકારની અને ધર્મની પકડ ખતમ થઈ જાય, એટલે તે મૂળ વગરનો બની જાય છે. “ઈલ્યુમિનેટી” જૂથ જગતમાં એવી પરિસ્થિતિ પેદા કરવા માંગે છે, જેમાં રાષ્ટ્રના અને ધર્મના સીમાડાઓ તૂટી જાય અથવા ઢીલા પડી જાય. રાષ્ટ્ર અને ધર્મ પછી આ જૂથનું નિશાન

કૌમ છે. પ્રજાજનો ઉપર કૌમની અસર વ્યાપક હોય ત્યાં સુધી તેઓ બજારના પરિબળોની અસરમાં આવતા નથી. અને તેમનું આર્થિક શોષણ પણ કરી શકાતું નથી. ‘ઈલ્યુમિનેટી’ સંસ્થાના હાથમાં દુનિયાના મુખ્ય પ્રચાર માધ્યમો છે. એપી અને રોઈટર જેવી સમાચાર સંસ્થા તેમના અંકુશમાં છે. ટીવીની મુખ્ય ચેનલો અને દુનિયાના મુખ્ય અખબારો પણ તેમના કાબૂમાં છે. આ પ્રચાર માધ્યમોનો ઉપયોગ તેઓ કૌમો વચ્ચે વૈમનસ્ય ફેલાવવા માટે અને કૌમને બદનામ કરવા માટે કરે છે. આ જૂથનો પ્રભાવ શિક્ષણની સંસ્થાઓ પર પણ છે. આ સંસ્થાઓમાં બાળપણથી એવું શિક્ષણ આપવામાં આવે છે કે, કૌમ અને જ્ઞાતિ સંસ્થાઓ ખરાબ છે.

કોઈ વ્યક્તિ તેના રાષ્ટ્રના, કૌમના અને ધર્મના અંકુશમાંથી નીકળી જાય તે પછી પણ તેના પરિવારનો તેના ઉપર અંકુશ રહે છે. માણસ જ્યાં સુધી પરિવારનું પીઠબળ ધરાવતો હોય, ત્યાં સુધી તેનું આર્થિક શોષણ કરવું મુશ્કેલ બની જાય છે. “ઈલ્યુમિનેટી” જૂથનું ટાર્ગેટ ફેમિલી સિસ્ટમ પણ છે. દુનિયાના દેશોમાં છૂટાછેડાને પ્રોત્સાહન આપતા જે કાયદાઓ બનાવવામાં આવ્યા છે, તે આ જૂથના આડકતરા પ્રભાવ હેઠળ જ બનાવવામાં આવ્યા છે.

(ગુજરાત સમાચાર : શનિવાર, ૧૪ ઓગષ્ટ ૨૦૧૦)

સ્કૂલોના અભ્યાસક્રમમાં ઇતિહાસ, વિજ્ઞાન, સમાજશાસ્ત્ર તથા વેપાર વાણિજ્ય (અર્થતંત્ર)ના વિષયોમાં અમૂક બાબતો ઇસ્લામી અકીદાઓ અને માન્યતાઓની વિરુદ્ધ હોય છે. તથા અમૂક વિષયોમાં યુરોપિય વૈજ્ઞાનિકો અને અભ્યાસશાસ્ત્રીઓ તરફથી ઇરાદાપૂર્વક કે માહિતીના અભાવે આપેલ ખોટી માહિતીને સત્ય સમજી લેવામાં આવી છે. જેને લઈ મુસ્લિમ વિદ્યાર્થીઓ અને શિક્ષકો પણ તે જ માહિતીને પોતાના જ્ઞાનની આધારશિલા સમજી લે છે, અને હકીકતથી અજાણ રહે છે.

આ જ્ઞાન-માહિતીની ઉણપ ગેરમુસ્લિમો સમક્ષ ઇસ્લામ તથા મુસ્લિમોની સાચી છબી રજૂ કરવામાં આડરૂપ બની છે. અને મુસ્લિમ બાળકો તથા શિક્ષકો પણ પોતાના સાચા ઇતિહાસ, અર્થતંત્ર, કાનૂન, રાજકારણ, સમાજ-શાસ્ત્ર, સંસ્કાર તથા જ્ઞાન-વિજ્ઞાન બાબતે અજાણ હોવાને લઈ લઘુતાગ્રંથી

(એહસાસે કમતરી)થી પિડાય છે. અને શિક્ષણ પ્રાપ્તિમાં સુસ્ત તથા કમજોર રહી જાય છે.

આ પ્રમાણે ધાર્મિક, સંસ્કારિક, રાજકીય, સામાજિક, આર્થિક, ઐતિહાસિક, વૈજ્ઞાનિક અને કાયદા કાનૂન બાબતે પણ અભ્યાસક્રમમાં ઘણી વખતે ઇસ્લામી શિક્ષા (તઅલીમ)ને ખોટી રીતે રજુ કરવામાં આવે છે અથવા વિવિધ ધર્મો અને દૃષ્ટિકોણો રજુ કરતી વખતે ઇસ્લામી દૃષ્ટિકોણ રજુ કરવામાં આવતો નથી. જેનાથી મુસ્લિમ વિદ્યાર્થીઓ-શિક્ષકો એમ સમજે છે કે, આ બાબતે ઇસ્લામે માનવસમાજને કોઈ માર્ગદર્શન આપ્યું જ નથી. હાલાંકે આ બાબતે મુસ્લિમ વિદ્વાનોએ આધુનિક સમાજને અનુરૂપ ઇસ્લામી દૃષ્ટિકોણ રજુ કરતા દળદાર પુસ્તકો લખ્યા હોય છે. પરંતુ આપણા વિદ્યાર્થીઓને તેની માહિતી હોતી નથી. આ બાબતોને ધ્યાનમાં રાખી વિજ્ઞાન, ઇતિહાસ, સમાજશાસ્ત્ર, અર્થતંત્ર, રાજકારણ અને કાયદાશાસ્ત્ર વગેરે મહત્વના વિષયોને લગતા પુસ્તકો આપણા વિદ્યાર્થીઓ સમક્ષ રજુ કરવાની તમજા જાહેર કરું છું. અખ્લાક (સંસ્કાર)ના વિષયે હવે કોઈ પુસ્તક ભણાવવામાં આવતું નથી. તથા શિક્ષકો પણ બાળકોને સંસ્કાર, કેળવણી બાબતે કંઈ કહેતા નથી. માટે ઇસ્લામી સંસ્કાર વિષયે પણ એક બુક તૈયાર કરી છે.

ઈસ્લામમાં અખ્લાક (સંસ્કાર)ની મહત્વતા :

માનવજાતની દુનિયા તથા આખિરતની સફળતા માટે ઇસ્લામે ત્રણ પ્રકારની બાબતો જરૂરી ઠરાવી છે. તેમાંથી કોઈમાં પણ ઉણપ રહી જશે, તો દુનિયા-આખિરતની સુખ-શાંતિ તથા સફળતાઓ મુશ્કેલ બની જશે.

સર્વપ્રથમ તો અકીદાઓમાં સુધારણાનું તેનું લક્ષ્ય છે. એકેશ્વરવાદ (તૌહીદ), રિસાલત (આપ સલ. ઉપર ઈમાન લાવી આપને અલ્લાહપાકના અંતિમ રસૂલ માનવા) અને આખિરત (મૃત્યુ બાદનું જીવન)ના અકીદાઓને પાયારૂપ ગણવામાં આવ્યા છે.

બીજા ક્રમે ઈબાદતો (ઉપાસના) સંબંધી બાબતો આવે છે. જેમાં તેમની

અદા કરવાની રીત તથા તેમનો સમય અને સવાબ વગેરે બાબતોની વિગતવાર ચર્ચા થાય છે.

ઈસ્લામી તઅલીમમાં ત્રીજા ક્રમે અખ્લાક (વ્યવહાર)ની શુદ્ધતાને ઘણું જ મહત્વ આપવામાં આવ્યું છે. આજકાલ દીનદાર તથા ઈબાદતગુઝાર લોકોમાં પણ આ બાબતે ઘણી બેદરકારી જોવા મળે છે. સામાન્ય મુસ્લિમો તો બિચારા અખ્લાકનું મહત્વ નથી જાણતા, પરંતુ દીનદાર (ખવાસ) વિશેષજનો પણ તેના ઉપર વિશેષ કોઈ ધ્યાન નથી આપતા. જેને લઈ આપણા સમાજ અને વહેવારિક જીવનમાં લડાઈ-ઝઘડા અને મનદુઃખોની ભરમાર થઈ ગઈ છે.

અખ્લાકનો ભાવાર્થ બંદાઓના આપસી હક્કો અને જવાબદારીઓના તે સંબંધો છે, જેને પૂરા કરવા દરેક માણસ માટે જરૂરી છે. માણસ જ્યારે આ દુનિયામાં આવે છે, તો દુનિયાની દરેક વસ્તુ સાથે તેનો થોડો ઘણો સંબંધ પેદા થઈ જાય છે. આ સંબંધ સારી રીતે બજાવવાનું નામ “અખ્લાક” છે. તેના પોતાના માં-બાપ, બાલ-બચ્ચા, સગા-સબંધીઓ, દોસ્ત બિરાદરો બધાથી જ સંબંધો છે. બલ્કે તેનાથી આગળ વધીને પોતાના મહોલ્લા, વતન-દેશ અને બધા જ નાગરિકો, ત્યાં સુધી કે મૂંગા જાનવરો-પ્રાણીઓ સાથે પણ કોઈ ન કોઈ પ્રકારનો સંબંધ લાગેલો જ રહે છે. આ સંબંધોને લઈ તેના ઉપર અમૂક ફર્જો લાદવામાં આવ્યા છે.

માનવજગતની બધી ખુશી અને ખુશહાલી તથા અમન (શાંતિ) આ જ અખ્લાકના પ્રતાપે છે. સરકારો, સમાજસેવકો તથા સેવાભાવી સંસ્થાઓ વગેરે તેને આગળ ધપાવવાની કોશિશો કરે છે. ધર્મનું પણ તેમાં મહત્વનું યોગદાન છે. અને તેથી જ સર્વશ્રેષ્ઠ ધર્મ-મઝહબ તે જ છે, જેમાં અખ્લાકનું સ્થાન મહત્વનું હોય. ચોક્કસ વાત છે કે, ઈસ્લામ જે અલ્લાહપાક તરફથી આખિરી દીન અને સંપૂર્ણ જીવન વ્યવસ્થાના રૂપે ઉતારવામાં આવ્યો છે, અને આપ સલ્લલ્લાહુ અલયહિ વસલ્લમ માનવજાત માટે “વિશ્વ રહમત” બનાવી મોકલવામાં આવ્યા છે, તે ધર્મમાં અખ્લાકને કેમ ભૂલી શકાય ? બલ્કે આપ (સલ્લલ્લાહુ અલયહિ વસલ્લમ)એ પોતે પોતાની જવાબદારી નક્કી કરતાં ફરમાવ્યું કે, “હું સારા અખ્લાક-સંસ્કારને સંપૂર્ણ રીતે પૂરા કરવા માટે

મોકલવામાં આવ્યો છું.”

ઈસ્લામે ઉચ્ચ અખ્લાક-સંસ્કાર તથા ખરાબ અખ્લાક-બૂરાઈઓ બન્નેવને વિગતવાર વર્ણન કરી તેને ખૂબ મહત્વનું સ્થાન આપ્યું છે. ઈસ્લામી ઇતિહાસ સાક્ષી આપે છે કે, પૃથ્વીના આટલા વિશાળ તટ ઉપર વિભિન્ન કૌમો અને કબીલાઓ ઉપર મુસ્લિમોની ફતહ ફક્ત તલવારના જોરે નથી થઈ, બલ્કે ઈસ્લામી તઅલીમ અને ઉલમાએ કિરામ, નેકદિલ ન્યાયપ્રિય બાદશાહો તથા સુફિયાએ કિરામના અખ્લાક, વર્તાવ અને રહેમદિલીને કારણે જ સદીઓ સુધી હુકૂમતો બાકી પણ રહી. આજનો મુસ્લિમ સમાજ અન્ય સમાજોની દેખાદેખી અને તેમની સંસ્કૃતિથી અંજાઈને તથા દુનિયાની મુહબ્બતને કારણે ઈસ્લામી સંસ્કારોથી ઘણો દૂર થઈ ગયો છે, બલ્કે ઈસ્લામી અખ્લાકની જાણકારી અને જ્ઞાન પણ ધરાવતો નથી, કે તેના ઉપર અમલ કરી શકે.

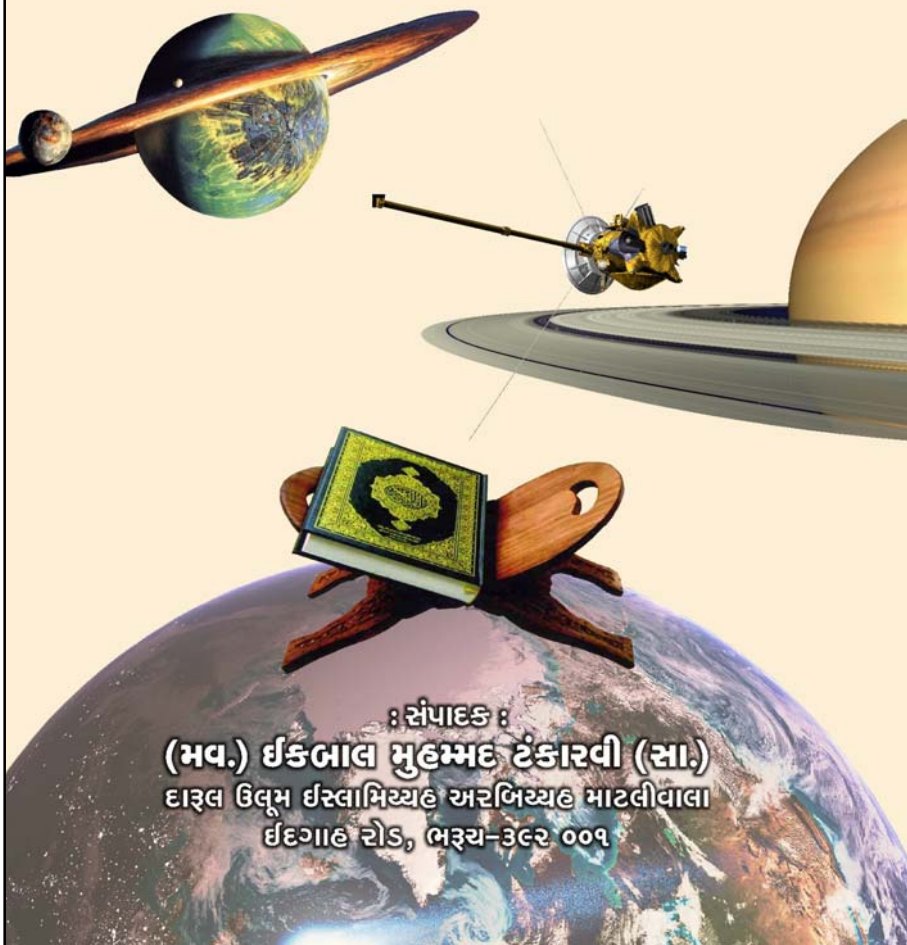
આ કિતાબ લખવાનું કારણ એ જ છે કે, આપણો મુસ્લિમ સમાજ ઉચ્ચ ઈસ્લામી અખ્લાક જાણી તેના ઉપર અમલ કરે. જેથી આપણું દુન્યવી જીવન પણ સુખ-શાંતિવાળું ગુજરે. આપણે એકબીજાના હક્કો અદા કરનારા બનીએ, બલ્કે ઉપકાર, રહેમ અને કરૂણા દાખવી માનવતાની મહેક પ્રસરાવીએ. આખિરતની ઝિંદગીની કામ્યાબી તથા સફળતાનો આધાર પણ ઉચ્ચ અખ્લાક ઉપર મર્યાદિત છે. માટે ઉચ્ચ અખ્લાકવાળો વર્તાવ કરી દુન્યા-આખિરતની ભલાઈઓ પ્રાપ્ત કરીએ.

સાથે ગેરમુસ્લિમ ભાઈઓ સુધી પણ કિતાબ પહોંચાડવાનો શુભ આશય છે. કારણ કે આપણી બદઅખ્લાકી-કુસંસ્કારો અને વહેવારિક બુરાઈઓને લઈ તે બિયારા આપણા વહેવારોને જ ઈસ્લામ સમજી બેઠા છે. તો તેમને પણ ઈસ્લામી અખ્લાકની બારીકીઓ તથા લોકોના હક્કોની અદાયગી પ્રત્યેની સભાનતા અને જીવનના પ્રત્યેક પાસા વિશે ઈસ્લામી અખ્લાકની વિશાળતાની જાણકારી મળે. અને અખ્લાક બાબતે ઈસ્લામની કાળજી તથા તેની મહત્વતાનો ખ્યાલ આવે.

યુરોપ તથા મુસ્લિમોનો વિજ્ઞાન સાથેનો વતર્લિ
અને

ભૌતિકશાસ્ત્ર (ફિઝિક્સ)ના આક્ષેપોના જવાબો

: સંપાદક :

(મવ.) ઈફ્તખાલ મુહમ્મદ ટંકારવી (સા.)

દારૂલ ઉલૂમ ઈસ્લામિય્યહ અરબિય્યહ માટલીવાલા

ઈદગાહ રોડ, ભરૂચ-૩૯૨ ૦૦૧

અનુક્રમણિકા

ક્રમ	વિગત	પેજ
૧	સંપાદકીય.....	૧૧
૨	ઈસ્લામ : આધુનિક યુગનો સર્જક.....	૧૮
૩	વિજ્ઞાનની પ્રગતિમાં સૌથી મોટી રૂકાવટ શિર્ક.....	૨૦
૪	રાજકારણમાં ધર્મની મિલાવટ	૨૨
૫	આપ (સલ.) શિર્કને મિટાવનાર.....	૨૪
૬	વિજ્ઞાન ઈસ્લામના પરિવર્તનનું પરિણામ	૩૦
૭	ઈસ્લામ : મોડર્ન વિજ્ઞાનનો સર્જક	૩૧
૮	મામૂન રશીદની વૈજ્ઞાનિક એકેડેમી	૩૫
૯	મુસ્લિમોની અમૂલ્ય વૈજ્ઞાનિક શોધખોળો	૩૭
૧૦	કમાન ઈબ્ને માજિદ	૪૮
૧૧	સંશોધનની સ્વતંત્રતા	૫૧
૧૨	ઈસ્લામ અને પશ્ચિમ : પ્રિન્સ ચાર્લ્સના પ્રવચનનો સાર	૫૬
૧૩	ઈસ્લામનું વૈચારિક માર્ગદર્શન	૬૧
૧૪	મુસ્લિમ દેશોથી વિજ્ઞાનને જાકારો	૬૭
૧૫	વિજ્ઞાનની પ્રગતિ મુસ્લિમ દેશોથી યુરોપ તરફ	૬૮
૧૬	ફાંસના શાસક લૂઈ નવમાનું વસિયતનામું	૬૮
૧૭	વૈજ્ઞાનિક દૃષ્ટિએ ખ્રિસ્તીમત અને ઈસ્લામ દરમિયાન તફાવત	૭૧
૧૮	યુનાની તત્ત્વજ્ઞાનની ખ્રિસ્તીયત - બાઈબલમાં મિલાવટ	૭૨
૧૯	પાદરીઓ અને વૈજ્ઞાનિકોના દૃષ્ટિકોણમાં ટકરાવ	૭૪
૨૦	પાદરીઓ અને વૈજ્ઞાનિકોમાં સમજૂતિ	૭૪
૨૧	આજના સમયમાં વૈજ્ઞાનિકોની ભૂલ (ખુદાથી અંતર)	૭૫
૨૨	ખુદાપાકથી અંતર-જુદાઈ જ બધી મુસીબતોનું કારણ	૭૬
૨૩	પશ્ચિમી સંસ્કૃતિના હુમલાઓ અને તેનો મુકાબલો	૭૭
૨૪	યુનાની અને રોમન સંસ્કૃતિની ચાર મહત્વની ખામીઓ.....	૭૭
૨૫	યુનાની અને રોમન સંસ્કૃતિ તથા સભ્યતા	૭૭
૨૬	ઈસ્લામી સભ્યતાની વિશેષતાઓ	૭૮

ક્રમ	વિગત	પેજ
૨૭	પશ્ચિમી સંસ્કૃતિની વંશાવળી	૮૧
૨૮	યુરોપીય સંસ્કૃતિનો પાયો - ધાર્મિક દુશ્મની	૮૨
૨૯	સંપૂર્ણ ભૌતિકવાદ તરફ	૮૪
૩૦	યુનાની (ગ્રીક) અને રોમન સંસ્કૃતિનું નવું સ્વરૂપ	૮૪
૩૧	ભૌતિકવાદ અને નૈતિકતા સદાચારમાં અસમતોલન	૮૬
૩૨	યુરોપવાસીઓનું મુસલમાનોથી વિજ્ઞાન અને અરબી ભાષા શીખવી	૮૭
૩૩	સર સૈયદ અહમદ અને અતાતુર્કની ભૂલ (પ્રગતિ અને અનુકરણનો તફાવત)	૯૦
૩૪	વિજ્ઞાનની હકીકત-સચ્ચાઈ	૯૩
૩૫	વૈજ્ઞાનિક સંશોધનના ચાર તબક્કા	૯૪
૩૬	વિજ્ઞાનના ત્રણ પ્રકાર (પ્રાકૃતિક, જીવવિજ્ઞાન અને મનોવિજ્ઞાન) ..	૯૫
૩૭	ઈસ્લામ અને વિજ્ઞાનમાં પરસ્પર વિરોધના કારણો	૯૬
૩૮	ધર્મનો સંબંધ વેલ્યુ-મૂલ્યોથી છે, ન કે સંસ્કૃતિના પ્રદર્શનથી	૧૦૦
૩૯	બુધ્ધિશાળીઓની આધાર વગરની બકવાસ	૧૦૨
૪૦	વૈજ્ઞાનિકોનો પક્ષપાત, નુબૂવતના સ્વીકારથી સ્વતંત્રતા છીનવાઈ જવાનો ડર	૧૦૩
૪૧	આધુનિક તત્વજ્ઞાન (ફિલોસોફી)ના આક્ષેપો-જવાબો	૧૦૬
૪૨	વાસ્તવિકતાઓ જાણવા માટેનો એક જ વિકલ્પ (અનુભવો અને અવલોકનો)	૧૦૬
૪૩	વૈજ્ઞાનિક કથનુસાર અનુભવો અને દૃષ્ટિપાત જરૂરી નથી	૧૦૭
૪૪	તર્કથી બહાર આવીને જ વાસ્તવિકતા માલુમ કરવાનો સત્ય તરીકો (વિજ્ઞાનનો સ્વીકાર)	૧૦૮
૪૫	ઉત્ક્રાંતિવાદ પણ તર્કસંગત દલીલથી જ સાબિત છે	૧૧૦
૪૬	ધર્મ અને વિજ્ઞાન બંને અદૃશ્યતા પર કાર્ય કરે છે	૧૧૨
૪૭	વિજ્ઞાન સચ્ચાઈનું માત્ર અમુક હદ સુધીનું જ જ્ઞાન આપે છે	૧૧૪
૪૮	બ્રહ્માંડની હકીકત પદાર્થો નહીં, બલ્કે શ્રેષ્ઠ મન (અલ્લાહપાક) છે ..	૧૧૬
૪૯	ક્વોન્ટમ થિયરી સિદ્ધાંતોના અર્થઘટનને સંપૂર્ણ નકારે છે	૧૧૮
૫૦	એટમનું ઈલેક્ટ્રોન, પ્રોટોન અને ન્યુટ્રોનમાં વિભાજન	૧૨૩
૫૧	હિરોશિમા (જાપાન)નો વિનાશ પ્રદાર્થોના વિનાશનું પરિણામ હતું.	૧૨૫

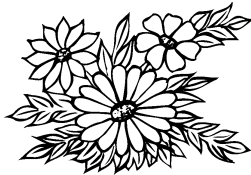
ક્રમ	વિગત	પેજ
૫૨	બ્રહ્માંડને નિયંત્રણ કરનારી ચાર શક્તિઓ (વિજ્ઞાન તૌહીદ તરફ)..	૧૨૭
૫૩	એટમના સ્તર અને સૂર્યમંડળના સ્તર પર પદાર્થોના કાર્યમાં વિરોધાભાસ.....	૧૨૮
૫૪	માનવી જેને વિજ્ઞાન સમજી ન શક્યું	૧૩૧
૫૫	ભૌતિકતાને કંટ્રોલ કરનારા માનવીથી વિજ્ઞાન તદ્દન અજાણ છે ...	૧૩૩
૫૬	માનવી પ્રોટો પ્લાઝમ (જીવદ્રવ્યો) કોષો પર આધારિત છે	૧૩૬
૫૭	મૃત માનવી પર અભ્યાસ શક્ય છે, ન કે જીવિત માનવી પર	૧૩૭
૫૮	સૃષ્ટિ અલ્લાહપાકની સાક્ષી આપી રહી છે	૧૪૦
૫૯	ખુદાપાકના ઈન્કારથી ખુદાપાકના ઈકરાર સુધી	૧૪૩
૬૦	ધર્મ તરફ પાછા ફરવું (A Return to Religion)	૧૫૪
૬૧	સૂર્યનો ગોળો : ઈમાનમાં વધારો	૧૫૫
૬૨	અલ્લાહપાકની સર્વોચ્ચ સત્તાની નિશાની : ગ્રહણ	૧૫૬
૬૩	આકાશી જાસુસી - ખુદાઈ નિરિક્ષણની ઝલક	૧૬૦
૬૪	માનવ પ્રકૃતિ - બંદગીનો એહસાસ	૧૬૧
૬૫	અજવાળા-અંધારાનું દોડવું	૧૬૧
૬૬	ગોડ પાર્ટિકલ કે ખુદાઈ સર્જનનું કારનામું ?	૧૬૨
૬૭	મહા વિસ્ફોટ (બ્રહ્માંડની શરૂઆત)ની થિયરી પણ અલ્લાહપાકની સાક્ષી આપી રહી છે	૧૬૮
૬૮	અલ્લાહપાક (ની ઝાત-સિફતો) વિશે માન્યતાઓ	૧૭૩
૬૯	તવહીદ (એકેશ્વરવાદ) અને શિર્ક (અનેકેશ્વરવાદ) વિશે અકીદાઓ	૧૮૦
૭૦	ઈમાન વિશે અકીદાઓ	૧૮૪
૭૧	ઉત્ક્રાંતિવાદ	૧૮૮
૭૨	ઉત્ક્રાંતિવાદ - એક અવૈજ્ઞાનિક દૃષ્ટિકોણ	૨૦૬
૭૩	ડાર્વિનવાદ : ઉત્ક્રાંતિવાદની થિયરી	૨૧૨
૭૪	કોષોના મનઘડત પ્રકાર	૨૧૩
૭૫	આનુવંશિક પરિવર્તન હંમેશા વિનાશક હોય છે	૨૧૪
૭૬	શૈક્ષણિક છેતરપિંડીની ઉઘાડી સ્ટોરી	૨૧૫
૭૭	અંત્રપૂચ્છ (Appendix) બિલ્કુલ બિનજરૂરી નથી	૨૧૬
૭૮	ટકી રહેવા (Survival of the Fittest)ની વાસ્તવિકતા.....	૨૧૭

ક્રમ	વિગત	પેજ
૭૯	ઈસ્લામી રચનાનો વિચાર જ સત્ય છે.....	૨૧૮
૮૦	ક્રિયામત-આભિરતની દલીલ.....	૨૧૯
૮૧	ભૂકંપ : ક્રિયામતથી સાવધાન કરનારો પહેલો અનુભવ.....	૨૨૦
૮૨	વિશાળ અંતરિક્ષમાં અસંખ્ય તારાઓનો સંભવિત ટકરાવ.....	૨૨૧
૮૩	મૃત્યુ પછીના જીવન વિશે વૈજ્ઞાનિક દલીલ	૨૨૨
૮૪	માનવીના વિચારોનું સંપૂર્ણ સુરક્ષિત રીતે સંગ્રહાયેલું રહેવું	૨૨૩
૮૫	ધ્વનિનું વાતાવરણમાં બાકી રહેવું	૨૨૫
૮૬	આપણા કાર્યો (અંધારામાં કે અજવાળામાં) વાતાવરણમાં ગરમ તરંગો સ્વરૂપે સુરક્ષિત રહેવા.....	૨૨૭
૮૭	આભિરતનો અકીદો માનવીની કાલ્પનિક ભ્રમણા છે, તેનો મનો-વૈજ્ઞાનિક અને અપ્લાકી જવાબ.....	૨૨૮
૮૮	આભિરત જો કાલ્પનિક છે, તો સામાજિક સુધારણા માટે આટલી જરૂરી કેમ છે ?.....	૨૩૩
૮૯	મૃત્યુ પછીના બીજા છેડાના અનુભવો	૨૩૪
૯૦	ગ્લોબલ વોર્મિંગ કે ખુદાઈ ચેતવણી	૨૪૪
૯૧	આભિરત-ક્રિયામત વિશે ઈસ્લામી માન્યતાઓ	૨૪૬
૯૨	સમય અને સ્થળની સાપેક્ષતા	૨૫૧
૯૩	સમય અને સ્થળની સાપેક્ષતા વિશે કુર્આનિક પ્યાલો	૨૫૧
૯૪	અસ્લાબે કહફ માટે સમયનું લપેટાઈ જવું	૨૫૨
૯૫	હઝરત ઉઝૈર (અલૈ.) માટે સમયનું ટૂંકુ થવું	૨૫૩
૯૬	આસિફ બિન બરખયા માટે જમીનનું સંકોચાઈ જવું અને આધુનિક સિદ્ધાંતની લાચારી	૨૫૪
૯૭	મેઅરાજની ઘટનામાં આપ (અલયહિસ્સલામ) માટે સમય અને સ્થળનું સંકોચાઈ જવું	૨૫૬
૯૮	ક્રિયામતનો દિવસ અને સમય	૨૫૮
૯૯	કુર્આને કરીમમાં દિવસ વિશેનો દૃષ્ટિકોણ	૨૫૯
૧૦૦	બ્રહ્માંડનું સર્જન અને કુર્આનના આઠ સદ્ધાંતો	૨૬૧
૧૦૧	રિસાલતનું સમર્થન (સાબિતી).....	૨૬૩
૧૦૨	સંચાર માધ્યમોના સાધનોએ વહીના પ્રશ્નને હલ કરી દીધો	૨૬૪

ક્રમ	વિગત	પેજ
૧૦૩	આધ્યાત્મિક પ્રકાશ અને કૃત્રિમ ઉંઘના અનુભવો માનવી અને પ્રાણીઓ પર.....	૨૬૫
૧૦૪	વહીની શક્યતા અને તેની જરૂરત.....	૨૬૬
૧૦૫	વિજ્ઞાન જીવનના રહસ્યને ન જાણી શક્યું એ વહીની જરૂરતની સાબિતી છે.....	૨૬૬
૧૦૬	નબીઓ (ખુદાઈ દૂતો)ના ગુણો અને શરતો તેમજ ઈલ્મી (જ્ઞાનિય) હકીકતના ત્રણ તબક્કા.....	૨૬૮
૧૦૭	અંબિયાએ કિરામ અલયહિમુસ્સલામ વિશે માન્યતાઓ.....	૨૭૧
૧૦૮	આપ (સલ્લલ્લાહુ અલયહિ વસલ્લમ) વિશે માન્યતાઓ.....	૨૮૦
૧૦૯	કુરઆને કરીમ અલ્લાહ તઆલાનો ગ્રંથ હોવાની દલીલ ..	૨૮૫
૧૧૦	કુરઆને કરીમનું ચેલેન્જ અને માનવીની નબળાઈ (લબીદ બિન રબિઅહ અને ઈબ્નુલ્મુકફફઅ).....	૨૮૫
૧૧૧	વાતમાં વિરોધાભાસ ન હોવું માત્ર અલ્લાહની અનોખી સિફત છે..	૨૮૮
૧૧૨	રાજનીતિની ફિલોસોફી (લોકશાહીની હકીકત).....	૨૮૮
૧૧૩	વિરોધાભાસના પ્રકારો.....	૨૮૨
૧૧૪	આંતરિક વિરોધાભાસ.....	૨૮૨
૧૧૫	હઝરત મસીહ (અલૈ.)નું પેઢીનામું (બાઈબલનો વિરોધાભાસ) ...	૨૮૩
૧૧૬	બાઈબલમાં હઝરત યૂસુફ (અલૈ.) અને હઝરત મૂસા (અલૈ.)ના જમાનાના બાદશાહને ફિરઔન લખવો.....	૨૮૪
૧૧૭	ઉત્ક્રાંતિવાદની સાબિતી માટે છેતરપીંડીથી કામ લેવું.....	૨૮૬
૧૧૮	ફિરઔનની લાશ વિશે કુરઆન અને બાઈબલના શબ્દોમાં તફાવત	૨૮૭
૧૧૯	આકાશી પ્રહોનું પરિભ્રમણ.....	૨૮૮
૧૨૦	કુટુંબ નિયોજન બાબતે અર્થશાસ્ત્રી રોબર્ટ માર્થસનું ગલત અનુમાન	૩૦૦
૧૨૧	ફિરઔનની મમી (લાશ) બાબતે ડૉ. બોકાઈનું સંશોધન.....	૩૦૧
૧૨૨	કુરઆન શરીફ અને વિજ્ઞાન વચ્ચે દલીલોની સમાનતા.....	૩૦૨
૧૨૩	બાઈબલ, કુરઆન શરીફ અને વિજ્ઞાન.....	૩૦૬
૧૨૪	પૃથ્વી અને આકાશોનું સર્જન બાઈબલ સાથે સમાનતા અને તફાવત	૩૦૭
૧૨૫	સર્જનની છ અવધિઓ : દિવસનો અર્થ સમયની લાંબી અવધિ છે..	૩૦૮
૧૨૬	કાયનાત (બ્રહ્માંડ) અને વિશ્વોની રચના.....	૩૧૦

ક્રમ	વિગત	પેજ
૧૨૭	સંખ્યાબંધ (સાત) વિશ્વોનું અસ્તિત્વ.....	૩૧૧
૧૨૮	કુર્આન શરીફમાં ખગોળશાસ્ત્રનું વર્ણન	૩૧૭
૧૨૯	આકાશને લગતા સામાન્ય વિચારો	૩૧૯
૧૩૦	આકાશી પદાર્થોનું સ્વરૂપ : સૂર્ય, ચંદ્ર અને તારાઓ	૩૨૩
૧૩૧	સૌથી નીચેનું આકાશ (સમાએ દુન્યા).....	૩૨૬
૧૩૨	આકાશી તંત્ર.....	૩૨૭
૧૩૩	ચંદ્ર અને સૂર્યની પ્રદક્ષિણા માર્ગોનું અસ્તિત્વ.....	૩૨૯
૧૩૪	રાત્રી અને દિવસનો ક્રમ	૩૨૯
૧૩૫	અજવાળા-અંધારાનું દોડવું.....	૩૩૧
૧૩૬	પૂર્વ અને પશ્ચિમ એક નથી, બદલે અનેક છે.....	૩૩૨
૧૩૭	આકાશોની પ્રગતિ	૩૩૪
૧૩૮	બ્રહ્માંડની વિસ્તૃતિ (ફેલાવું)	૩૩૫
૧૩૯	પૃથ્વી બાબતે કુર્આન શરીફનું વર્ણન	૩૪૦
૧૪૦	સામાન્ય વર્ણન દર્શાવતી આયતો	૩૪૧
૧૪૧	પાણીનું વર્તુળ અને સમુદ્રો : કૃત્રિમ વરસાદની કેટલી શક્યતા છે ?	૩૪૫
૧૪૨	સમુદ્રો અને વહાણોનો ઉલ્લેખ	૩૫૧
૧૪૩	પૃથ્વીની સપાટી અને પર્વતોનું મહત્વ	૩૫૪
૧૪૪	વાતાવરણમાં વિદ્યુત શક્તિ	૩૫૭
૧૪૫	પડછાયાનું વર્ણન	૩૫૯
૧૪૬	પ્રાણી અને વનસ્પતિ સૃષ્ટિ	૩૬૦
૧૪૭	જીવનનો આરંભ	૩૬૦
૧૪૮	વનસ્પતિ સૃષ્ટિમાં સમતુલા.....	૩૬૪
૧૪૯	ફળોના જુદા જુદા સ્વાદ	૩૬૪
૧૫૦	વનસ્પતિ સૃષ્ટિમાં પ્રજનન (વૃદ્ધિ) પ્રક્રિયાના વિવિધ પ્રકારો	૩૬૫
૧૫૧	પ્રાણી જગતમાં પ્રજનન	૩૭૦
૧૫૨	પ્રાણીઓની કૌમો (સમૂહો)નું અસ્તિત્વ	૩૭૦
૧૫૩	મધમાખી, કરોળીયા અને પક્ષીઓનો ઉલ્લેખ	૩૭૧
૧૫૪	પશુઓના દૂધના તત્વોનું મૂળ	૩૭૫
૧૫૫	માનવ પ્રજનન વિશે અમૂક મૂળભૂત બાબતો	૩૭૮

ક્રમ	વિગત	પેજ
૧૫૬	કુર્આન શરીફમાં માનવ પ્રજનનનો ઉલ્લેખ	૩૭૮
૧૫૭	માનવ પ્રજનનમાં ફળદ્રુપતા આપતા પ્રવાહીના તત્વો.....	૩૮૨
૧૫૮	ગર્ભાશયમાં બીજનું સ્થાપિત થવું	૩૮૫
૧૫૯	ગર્ભાશયની અંદર ગર્ભનો વિકાસ	૩૮૬
૧૬૦	કુર્આન શરીફ અને જાતિય શિક્ષણ	૩૯૦
૧૬૧	પવિત્ર કુર્આન શરીફ વિજ્ઞાન ઉપર જીત મેળવે છે	૩૯૩
૧૬૨	ભાષાઓના ઇતિહાસમાં કુર્આન શરીફનો અપવાદ.....	૩૯૬
૧૬૩	બ્લેક બોક્ષ - હિસાબ-કિતાબની યાદ.....	૩૯૭
૧૬૪	એક આયત ઈસ્લામ સ્વીકાર માટે નિમિત્ત બની	૩૯૮
૧૬૫	અલ્લાહપાકનું સુરક્ષા કવચ	૩૯૯
૧૬૬	વહીની હકીકત (પૂર્વદર્શનને બદલે વૈજ્ઞાનિક વિચાર)	૪૦૪
૧૬૭	કુર્આન શરીફ વિશે અકીદાઓ	૪૦૮
૧૬૮	ખુદા તઆલાના કાનૂનની અમરતા, માનવીના કાનૂનોની નિષ્ફળતાના અનુભવો.....	૪૧૦
૧૬૯	વ્યક્તિગત સ્વતંત્રતાનો વિચાર.....	૪૧૧
૧૭૦	સમાજ : સ્ત્રી અને પુરૂષની હેસીયત.....	૪૧૪
૧૭૧	સંસ્કૃતિ : ઇરાદાપૂર્વકની હત્યાની સજા અને આધુનિક કાનૂનનો અનુભવ	૪૧૮
૧૭૨	વ્યાજ : આધુનિક આર્થિક કટોકટીનું મુખ્ય કારણ	૪૨૧
૧૭૩	ઈસ્લામી કાનૂનોનું સુરક્ષિત રહેવું તેની સચ્ચાઈની દલીલ છે	૪૨૪
૧૭૪	યુગ પરિવર્તનથી ઈસ્લામી કાનૂનમાં કોઈ તકલીફ પડતી નથી	૪૨૮
૧૭૫	ઈસ્લામી શરીઅત અને નાગરિક કાયદાઓ.....	૪૨૯

અલ્લાહપાકે વેપારને હલાલ કર્યો અને વ્યાજને હરામ કર્યું. (કુર્આન શરીફ)

વર્તમાન આર્થિક મંદીનો એકમાત્ર ઉકેલ

વેપારના શર્હ પ્રકારો, શર્તો, પરિભાષાઓ, નીતિઓ, સામ્યવાદ-મૂડીવાદના નુકસાનો, ભારતમાં ઇસ્લામિક બેંકિંગ બાબતે થઈ રહેલ પ્રગતિ, વ્યાજના સામૂહિક નુકસાનો, વ્યાજ બેંકિંગની વૈકલ્પિક વ્યવસ્થા, રોકાણકારીના મૂળભૂત ઇસ્લામી પ્રકારો, ફંડો, ઝકાતની વ્યવસ્થા, ચલૂદી બેંકોનો અત્યાચાર, વર્તમાન કરન્સીનો ઇતિહાસ, કૃત્રિમમૂડી પેદા કરી કુગાવામાં વૃદ્ધિ તથા આધુનિક વેપાર બાબતે ફિક્હ એકેડમીઓના ઠરાવો, કુર્આન શરીફ, હદીષ શરીફ અને અર્થતંત્રના નિષ્ણાંતોના અભિપ્રાયો સાથે....

✽ સંપાદક ✽

(મવ.) ઈફબાલ મુહમ્મદ ટંકારવી (સા.)

દારૂલ ઉલૂમ ઇસ્લામિય્યહ અરબિય્યહ માટલીવાલા

ઈદગાહ રોડ, ભરૂચ-૩૯૨ ૦૦૧

અનુક્રમણિકા

ક્રમ	વિગત	પેજ
	સંપાદકીય	
૧	ઈસ્લામી અર્થતંત્રની મહત્વતા	૧
૨	ઈસ્લામી બેંકીંગ	૬
૩	કિતાબ લખવાનું કારણ	૧૨
૪	અર્થહીન વિરોધ	૧૩
૫	ઈસ્લામી અર્થવ્યવસ્થાના સરળ નિયમો	૧૫
૬	વિશ્વમાં ઈસ્લામી અર્થવ્યવસ્થાનો વિકાસ	૨૧
૭	ઈસ્લામી બેંકીંગની અમૂક વિશિષ્ટતાઓ	૨૩
૮	આર્થિક વ્યવસ્થા-નીતિઓ	૨૫
૯	માપતોલમાં કમી કરવી	૨૮
૧૦	પૃથ્વીની દરેક વસ્તુ અલ્લાહપાકની માલિકી છે	૩૦
૧૧	ઈસ્લામમાં ઝકાતની વ્યવસ્થા	૩૨
૧૨	વેપારની મહત્વતા-ફઝીલત	૪૨
૧૩	આજના યુગમાં માલ ઢાલ સમાન છે	૪૫
૧૪	વેપારીએ નરમીનો વર્તાવ કરવો	૪૭
૧૫	કસમો (સોગંદ) ખાવાથી બરકત રહેતી નથી	૫૦
૧૬	સવારે વહેલુ ઉઠવું રોઝી વધારે છે	૫૧
૧૭	વેપારના ગુનાહોને સદકા-ખચરાતથી ધોઈ નાંખો	૫૩
૧૮	વેપારની વ્યાખ્યા-સહીહ શર્તો-પ્રકારો	૫૫
૧૯	ગ્રાહક અને વેપારીને મળતા અધિકારો	૫૮
૨૦	હુકમો પ્રમાણે વેપારના પ્રકારો	૭૩
૨૧	વેપારની નાજાઈઝ રીતો	૭૭
૨૨	વેપારમાં વપરાતા શબ્દો (પરિભાષાઓ)ની છણાવટ	૮૫
૨૩	ભારતમાં ઈસ્લામી બેંકીંગ બાબતે થયેલ પ્રગતિ	૯૬
૨૪	રિઝર્વ બેંકના ડેપ્યુટી ગવર્નર તથા નાણામંત્રીથી વાતચીત	૯૮
૨૫	પાર્લામેન્ટમાં બેંકીંગ કાયદાઓમાં ફેરફાર માટેનું બિલ	૯૯
૨૬	શ્રી આર. સીતારામન (ચીફ એગ્રયુકેટિવ ઓફાક્ટર બેંક)	૧૦૨

ક્રમ	વિગત	પેજ
૨૭	કેરાલા હાઈકોર્ટમાં શરીઅત તથા સેક્ચુલિરઝમની ચર્ચા	૧૦૮
૨૮	વડાપ્રધાનના આર્થિક સલાહકાર શ્રી વ્યાસ સમક્ષ રજૂઆત	૧૧૨
૨૯	ભારતમાં સૌપ્રથમ ઈસ્લામિક સ્ટોક ઈન્ડેક્સનું લોન્ચિંગ	૧૧૩
૩૦	મૂડીવાદ અને ઈસ્લામી અર્થતંત્ર વચ્ચેનો ફર્ક	૧૧૬
૩૧	મૂડી અને વ્યવસ્થા	૧૨૨
	મુશારકા (Musharakah)	
૩૨	મુશારકાની હકીકત	૧૨૪
૩૩	ભાગીદારીના પ્રાથમિક પ્રકારો	૧૨૭
૩૪	ભાગીદારીના બુન્યાદી કાયદાઓ	૧૨૮
૩૫	નફા-જુક્સાનનું પ્રમાણ	૧૩૦
૩૬	ભાગીદારી મેનેજમેન્ટ	૧૩૧
	મુઝારબા (Mudarabah)	
૩૭	મુશારકા અને મુઝારબામાં ફર્ક	૧૩૨
૩૮	મુઝારબામાં નફાની વહેંચણી	૧૩૩
૩૯	મુશારકા-મુઝારબાને ભેગા કરવા	૧૩૪
૪૦	મુશારકા-મુઝારબાથી કમાવાની નવી રીતો	૧૩૫
૪૧	વિવિધ પ્રોજેક્ટોમાં મૂડીરોકાણ	૧૩૬
૪૨	મુશારકાના દસ્તાવેજ જારી કરવા	૧૩૮
૪૩	સીંગલ ટ્રાન્ઝેક્શન રોકાણ	૧૪૦
૪૪	આયાત-નિકાસમાં રોકાણ	૧૪૧
	મુરાબહા (Murabahah)	
૪૫	મુરાબહાનો ભાવાર્થ	૧૪૩
૪૬	ખરીદ-વેચાણના પ્રાથમિક કાયદાઓ-ચોખવટો	૧૪૪
૪૭	ઉધાર વેપારના કાયદાઓ	૧૪૯
૪૮	મુરાબહાનો ઉધાર વેપાર	૧૫૦
૪૯	મુરાબહામાં રોકાણકારી માટેની રીતો	૧૫૦
૫૦	બુન્યાદી વિશિષ્ટતાઓ અને તબક્કાઓ	૧૫૨
૫૧	ઉધાર અને રોકડમાં કિંમતોનું અલગ હોવું	૧૫૬
૫૨	મુરાબહામાં રોલઓવર જાઈઝ નથી	૧૬૦
૫૩	મુરાબહામાં કઈ વસ્તુઓનો સોદો થઈ શકે છે ?	૧૬૧

ક્રમ	વિગત	પેજ
૫૪	મુરાબહાની ચૂકવણીને રીશેડોલ કરવું	૧૬૨
૫૫	મુસ્લિમ બેંકો તરફથી મુરાબહામાં થતી બુન્યાદી ભૂલો	૧૬૨
૫૬	મુરાબહા વિશે વધુ ચોખવટ (સંક્ષિપ્તમાં)	૧૬૫
૫૭	ઈજારા-ભાડા પદ્ધતિ (Ijarah)	૧૬૭
૫૮	ભાડાના શરઈ પ્રકારો	૧૬૭
૫૯	વર્તમાન ભાડા પદ્ધતિનો રોકાણકારીમાં વપરાશ	૧૬૮
૬૦	ભાડાના પ્રાથમિક શરઈ કાયદાઓ	૧૬૯
૬૧	ભાડુ ચોક્કસ નક્કી કરવું	૧૭૧
૬૨	ફાયનાન્સીંગ લીઝ	૧૭૩
૬૩	ભાડે આપનાર-લેનાર વચ્ચે વિવિધ સબંધો	૧૭૪
૬૪	મુરાબહા તથા લીઝીંગમાં ફર્ક	૧૭૬
૬૫	માલિકી હક્કને લઈ થતા ખર્ચાઓ	૧૭૬
૬૬	લાંબા ગાળાના લીઝમાં ભાડાના નિયમો	૧૭૭
૬૭	ભાડા કરાર સમાપ્ત કરવો	૧૭૮
૬૮	પેટા ભાડાના નિયમો	૧૮૦
૬૯	સલમ (Salam and Istisna')	૧૮૨
૭૦	સલમનો ભાવાર્થ	૧૮૨
૭૧	સલમની શર્તો	૧૮૩
૭૨	સલમનો ધંધાકીય ઉપયોગ	૧૮૫
૭૩	સલમના વર્તમાન સ્વરૂપના કાયદાઓ	૧૮૭
૭૪	ઈસ્તિસ્નાઅ (ઓર્ડર આપી વસ્તુ વેચાર કરાવવી)	૧૮૯
૭૫	ઈસ્તિસ્નાઅ અને સલમ વચ્ચે ફર્ક	૧૮૯
૭૬	ઈસ્તિસ્નાઅ અને ભાડા વચ્ચે ફર્ક	૧૯૦
૭૭	ઈસ્તિસ્નાઅની ધંધાકીય રીતો	૧૯૦
૭૮	ઈસ્લામી રોકાણકારી ફંડ (Investment Funds)	૧૯૩
૭૯	ઈક્વિટી ફંડ	૧૯૪
૮૦	શેર માર્કેટમાં રોકાણની શર્તો	૧૯૬
૮૧	શેર	૧૯૮
૮૨	શેરના ખરીદ-વેચાણના મસ્તહલા	૧૯૯
૮૩	ફંડનો વહીવટી ખર્ચ	૨૦૧

ક્રમ	વિગત	પેજ
૮૪	ઈજરા (ભાડા) ફંડ	૨૦૧
૮૫	ચીજ-વસ્તુઓ (Commodity)નો ફંડ.....	૨૦૩
૮૬	વર્તમાન અર્થતંત્રમાં ઈસ્લામી સુધારાઓ	૨૦૫
	ઈસ્લામી બેંકીંગ	
૮૭	બેંક ડીપોઝીટના પ્રકારો	૨૧૩
૮૮	વ્યાજ બેંકીંગની વૈકલ્પિક વ્યવસ્થા.....	૨૧૪
૮૯	બેંકીંગની ઈસ્લામી પદ્ધતિ.....	૨૧૬
૯૦	બેંક અને ડિપોઝીટરનો સંબંધ	૨૧૬
૯૧	બેંક દ્વારા ઈસ્લામી રોકાણકારી	૨૧૮
૯૨	ભાગીદારી (મુશારકા)-મુઝારબતની મુશ્કેલીઓ.....	૨૧૮
૯૩	આયાત બાબતે ઈસ્લામી બેંકોની ભૂમિકા.....	૨૧૯
૯૪	એલ.સી. ખાતુ ખોલાવવું	૨૧૯
૯૫	બિલ ઓફ એક્સચેન્જ.....	૨૨૦
૯૬	એલ.સી.ના ઈસ્લામી વિકલ્પો.....	૨૨૧
૯૭	નિકાસમાં ઈસ્લામી બેંકોની ભૂમિકા અને કાર્યક્ષેત્ર	૨૨૩
૯૮	ઈસ્લામી બેંકોની વર્તમાન કારકિર્દી.....	૨૨૬
૯૯	ઈસ્લામી બેંકોની શરૂ દ્રષ્ટિએ સમિક્ષા	૨૨૭
૧૦૦	ઈસ્લામી બેંકોનું મુખ્ય કામ : વ્યાજ મૂક્તિ	૨૨૯
૧૦૧	મુશારકાને છોડી મુરાબહા અપનાવવો નુકસાનકારક	૨૩૧
૧૦૨	મુરાબહામાં થતી નાજાઈ રીતો.....	૨૩૨
૧૦૩	વ્યાજ	૨૩૪
૧૦૪	વૈચારિક દ્રષ્ટિએ વ્યાજ હરામ હોવાની ફિલોસોફી	૨૩૬
૧૦૫	પૈસા અને ચીજ-વસ્તુઓ વચ્ચે મુખ્ય ફર્ક	૨૩૬
૧૦૬	પૈસો માધ્યમ હોવા બાબતે ઈમામ ગઝાલી રહ.નો દૃષ્ટિકોણ	૨૩૮
૧૦૭	યુરોપિય આર્થિક નિષ્ણાંતોનો પૈસા બાબતે અભિપ્રાય	૨૩૯
૧૦૮	વ્યાજે કરજ લેવાના નુકસાનો	૨૪૧
૧૦૯	વ્યાજના સામૂહિક નુકસાનો	૨૪૪
૧૧૦	આવકના સ્ત્રોતોનું શોષણ.....	૨૪૪
૧૧૧	વ્યાજની પેદાશ પર થતી ખરાબ અસરો	૨૪૫
૧૧૨	નાણાંની વહેંચણી ઉપર થતી ખરાબ અસરો	૨૪૬

ક્રમ	વિગત	પેજ
૧૧૩	ખનાવટી (ફૂત્રિમ) મૂડી અને ફુગાવામાં વધારો	૨૪૭
૧૧૪	ચલ્લુદી બેંકોની અત્યાચારી દાસ્તાન	૨૪૭
૧૧૫	જગત પર રાજ કરતુ ચલ્લુદી બેન્કરોનું ઇલ્યુમિનેટી જૂથ	૨૫૩
૧૧૬	વિશ્વ કરન્સીમાં થયેલ ફેરફારોનો ઇતિહાસ	૨૬૦
૧૧૭	અમેરિકાની લુચ્છાઈ	૨૬૧
૧૧૮	ઇંગલેન્ડ તથા અમેરિકા આર્થિક દેવામાં ગળાડૂબ	૨૬૨
૧૧૯	બેંકો દ્વારા ફુગાવામાં વૃદ્ધિ	૨૬૩
૧૨૦	બેંકોનું વ્યાજ	૨૬૪
૧૨૧	વ્યાજમૂક્ત સંસ્થાઓ સ્થાપવી મુસ્લિમોનું પ્રથમ કર્તવ્ય	૨૬૬
	મોડર્ન મસાઈલ (ફિક્કી સેમિનારોના ઠરાવો)	
૧૨૨	મોડર્ન પ્રચાર-પ્રસાર માધ્યમો દ્વારા વેપાર વિડિયો કોન્ફરન્સ, ઇન્ટરનેટ	૨૬૮
૧૨૩	કરન્સી નોટોની શરઈ હકીકત તથા હુકમો	૨૭૦
૧૨૪	કળ્લા વગર કરન્સીની અદલા-બદલી કરવી	૨૭૧
૧૨૫	હમ્મથી ખરીદ-વેચાણના મસ્અલા	૨૭૨
૧૨૬	વર્તમાનયુગમાં કળ્લાની શરઈ હકીકત	૨૭૫
૧૨૭	વીમા બાબતે દિલ્લી ફિક્કહ એકેડમીના ઠરાવો	૨૭૭
૧૨૮	વીમાના પ્રકારો : મ્યુચલ, વેપારી (જીવન-મિલ્કત), થર્ડ પાર્ટી, સરકારી	૨૭૮
૧૨૯	હાઉસ ફાયનાન્સીંગની જાઈઝ રીતો-કાયદાઓ-પ્રકારો	૨૮૧
૧૩૦	હક્કોનું ખરીદ-વેચાણ	૨૮૬
૧૩૧	હક્કોના પ્રકારો : શરઈ, જરૂરી, અસલી, રિવાજી, વેપારી	૨૮૮
૧૩૨	ટ્રેડમાર્ક, વેપારી લાયસન્સ, પ્રકાશન વગેરે હક્કોનું વેચાણ	૨૯૦
૧૩૩	જમીનને પટા ઉપર આપવાની ગેરરીતિઓ અને તેના ઉપાય	૨૯૨
	નવા વિવિધ મસાઈલ	
૧૩૪	કોચડાઓ, બાનુ, એડવાન્સ, બાગના ફળોનું ખરીદ-વેચાણ, ટેન્ડર, ફ્રી સર્વિસ, કમીશન એજન્ટ, બોન્ડઝ, કેડીટ કાર્ડ, વાયદાબજાર, વિદેશ વ્યાપાર, વાયદાભંગના શરઈ અહકામ, ગીરોની વસ્તુથી લાભ ઉઠાવવાની રીત, પાઘડીની શરઈ હકીકત	૨૯૭ થી ૩૦૫

ઈસ્લામી કાયદા-કાનૂન વ્યવસ્થા વર્તમાન સમસ્યાઓનું નિરાકરણ

માનવીય કાયદાઓનો પ્રારંભિક ઇતિહાસ, ઈસ્લામી કાયદાઓના વિભિન્ન યુગો, બુન્યાદી અંશો, યુરોપિય નિષ્ણાંતોના અભિપ્રાયો, ઈસ્લામી શરીઅત અને નાગરિક કાયદાઓ, કાયદાની વ્યાખ્યામાં યુરોપિય કાનૂનવિદોના મતભેદો, માનવસમાજની એકતા, માનવહક્કો, વાણી સ્વતંત્રતા, ન્યાયિક અદાલતો, સામાજિક-આર્થિક બાબતો, ગુનાહો ઉપર અંકુશ અને સજાઓ વિશે ઈસ્લામી દૃષ્ટિકોણ, ઈસ્લામી કાયદાઓની વિવિધ ખાસીયતો, વિશાળતાઓ અને સફળતાઓ તથા માનવીય કાયદાઓની સંકુચિતતાઓ અને નિષ્ફળતાઓનો પણ કાનૂની નિષ્ણાંતોના અભિપ્રાયો સાથે વિગતવાર ઉલ્લેખ કરવામાં આવ્યો છે.

❖ સંપાદક ❖

(મવ.) ઈફ્તખાલ મુહમ્મદ ટંકારવી (સા.)

દારૂલ ઉલૂમ ઈસ્લામિય્યહ અરબિય્યહ માટલીવાલા

ઈદગાહ રોડ, ભરૂચ-૩૯૨ ૦૦૧

અનુક્રમણિકા

ક્રમ	વિગત	પેજ
૧	સંપાદકીય.....	૮
૨	માનવીય કાનૂનનો પ્રારંભિક ઇતિહાસ.....	૨૬
૩	ઈસ્લામી કાનૂનનો પ્રારંભિક ઇતિહાસ.....	૨૭
૪	બંધારણ અને કાનૂનનો ફર્ક.....	૨૯
૫	આધુનિક યુગ અને ઈસ્લામી શરીઅત.....	૩૦
૬	કાનૂન સ્વજાતે પોતાની તલાશમાં.....	૩૦
૭	ઈસ્લામી કાનૂનના વિભિન્ન યુગો.....	૪૩
૮	સાતમો યુગ : ઉસ્માની ખિલાફતના અંતથી લઈ આજ સુધીની કાનૂની કોશિશો.....	૪૫
૯	ઈસ્લામી કાનૂનના બુન્યાદી અંશો (મોડર્ન પરિભાષાના આધારે)	૪૭
૧૦	(૧) કૌટુંબિક કાનૂન.....	૪૭
૧૧	(૨) આર્થિક કાનૂન.....	૪૯
૧૨	(૩) નાગરિક કાનૂન.....	૫૨
૧૩	(૪) આંતરરાષ્ટ્રીય (વિશેષ તથા સામાન્ય) કાયદાઓ	૫૪
૧૪	(૫) રાજનિતીક કાનૂન.....	૫૪
૧૫	(૬) નાણા મંત્રાલય.....	૫૪
૧૬	(૭) ગુનાહોની સજાઓ (દંડ વિધાનો).....	૫૫
૧૭	ઈબાદતો (ઉપાસનાઓ)	૫૬
૧૮	ઈસ્લામી કાનૂન વિશે યુરોપિય કાનૂની નિષ્ણાંતોના અભિપ્રાયો ...	૬૦
૧૯	ઈસ્લામી શરીઅત અને નાગરિક કાયદાઓ	૬૬
૨૦	પરિવર્તનશીલ અને અપરિવર્તનશીલ આદેશો	૬૮
૨૧	માનવજાત ઉપર ઈસ્લામના મહાન ઉપકારો	૭૩
૨૨	માનવજાતની એકતા	૭૮
૨૩	માનવીનો આદર, સુરક્ષા, ગૌરવ	૭૯

ક્રમ	વિગત	પેજ
૨૪	માનવસમાજની એકતામાં હઝ. મુહમ્મદ (સલ.)નું મહાન યોગદાન.....	૮૦
૨૫	જૂથવાદ અને સામાજિક ભેદભાવ દૂર કરવો ઈસ્લામની મહાન સિધ્ધિ	૮૨
૨૬	ઈસ્લામી ઇતિહાસની આશ્ચર્યજનક કહાણી	૮૭
૨૭	માનવતાવાદના ત્રણ મહત્વના આધારસ્તંભો	૮૭
૨૮	છેલ્લી હજજનું વિદાઈ પ્રવચન	૯૦
૨૯	માનવહક્કોની ધોષણા	૯૦
૩૦	માનવહક્કોનો ઇતિહાસ	૯૫
૩૧	માનવહક્કોનું રક્ષણ-તુલનાત્મક અભ્યાસ	૯૭
૩૨	માનવહક્કોની દુહાઈ દેનારાઓનો પાછલા ૩૦૦ વર્ષનો ઇતિહાસ	૧૦૦
૩૩	માનવ અધિકારો.....	૧૦૧
૩૪	ઈસ્લામમાં અધિકારોની સુરક્ષા	૧૦૨
૩૫	માનવીય જીવનું સમ્માન.....	૧૦૨
૩૬	વિકલાંગો અને નબળાઓની સુરક્ષા	૧૦૩
૩૭	સ્ત્રીઓની આબરૂની રક્ષા	૧૦૪
૩૮	આર્થિક સુરક્ષા	૧૦૪
૩૯	સમાનતાનો અધિકાર	૧૦૫
૪૦	જુલ્મીની આજ્ઞાપાલનનો ઇન્કાર કરવાનો અધિકાર	૧૦૫
૪૧	વ્યક્તિગત, સામૂહિક, રાજકીય અને આર્થિક માનવ અધિકારો..	૧૦૬
૪૨	વ્યક્તિગત અધિકારો	૧૦૮
૪૩	સામાજિક અધિકારો	૧૧૦
૪૪	રાજકીય અધિકારો	૧૧૨
૪૫	આર્થિક અધિકારો	૧૧૫
૪૬	ન્યાય અદાલતો અને દારૂલ કઝા	૧૧૭
૪૭	દારૂલ કઝાની વ્યવસ્થા	૧૨૦
૪૮	ઈસ્લામની સામાજિક વ્યવસ્થાના નિયમો	૧૨૬

ક્રમ	વિગત	પેજ
૪૯	નોકરી કરતી સ્ત્રીઓની વ્યથા-કથા.....	૧૩૧
૫૦	વિવિધ પ્રકારે સ્ત્રીઓનું શોષણ.....	૧૩૫
૫૧	ઈસ્લામિક અર્થવ્યવસ્થાના નિયમો	૧૩૮
૫૨	ઝકાતના હેતુઓ અને સામૂહિક સામાજિક જીવન ઉપર તેની અસરો	૧૪૪
૫૩	ઝકાત બાબતે ગેરમુસ્લિમોના મંતવ્યો	૧૪૫
૫૪	વેપારની વ્યાખ્યા	૧૪૭
૫૫	વેપાર (સોદો) સંપૂર્ણ થવા માટેની શર્તો	૧૪૭
૫૬	ખિયારે શર્ત	૧૫૦
૫૭	ખિયારે વસ્ફ	૧૫૨
૫૮	ખિયારે રૂઝૂત	૧૫૪
૫૯	ખિયારે ઐબ (ખામી-નુકસાની)	૧૫૭
૬૦	ગબને ફાહિશ : (છેતરપિંડી સામે પ્રાપ્ત થતો અધિકાર)	૧૬૨
૬૧	ઈકાલા : (સોદાની સમાપ્તિ)	૧૬૨
૬૨	હુકમો પ્રમાણે વેપારના પ્રકારો	૧૬૪
૬૩	વેચાનાર વસ્તુ (મબીઅ)ના આધારે સોદાના પ્રકારો	૧૬૬
૬૪	ઈસ્લામી સજાઓ-દંડ વિધાનો	૧૬૭
૬૫	ઈસ્લામી કાયદાઓનો એકબીજા સાથે વ્યવસ્થિત સબંધ	૧૬૮
૬૬	ગુનાહ બાબતે ઈસ્લામી દૃષ્ટિકોણ	૧૬૯
૬૭	વ્યક્તિ સ્વતંત્રતાની સ્વચ્છંદતા સામે કાયદાની લાચારી	૧૭૧
૬૮	અપરાધ અને ઈસ્લામ	૧૭૨
૬૯	ઈસ્લામી સમાજની માન્યતારૂપે અમુક ખાસીયતો	૧૭૫
૭૦	સજામાં ફૂરતાના આક્ષેપની હકીકત	૧૭૭
૭૧	મામૂલી શંકાને લઈ સજાનું ટળી જવું	૧૭૮
૭૨	સજા માટે ઈસ્લામી રાજ્ય હોવું અનિવાર્ય	૧૭૯
૭૩	ઈસ્લામી દંડવિધાનમાં સજાઓના પ્રકારો.....	૧૮૦
૭૪	શ્રીલંકામાં મૃત્યુદંડની સજા રદ કરી ફરીથી અમલી બનાવવી પડી..	૧૮૨

ક્રમ	વિગત	પેજ
૭૫	બળાત્કારની સજા : એક મંતવ્ય	૧૮૪
૭૬	મૃત્યુદંડમાં જીવન છે	૧૮૮
૭૭	ગુનાહો પર અંકુશ મેળવવાની ઈસ્લામી પદ્ધતિ	૧૯૦
૭૮	ગુનાહખોરીનો અભૂતપૂર્વ કિસ્સો	૧૯૫
૭૯	ઈસ્લામી કાયદાઓની વિવિધ ખાસીયતો-વિશિષ્ટતાઓ...	૧૯૮
૮૦	અલ્લાહપાકના હુકમોની સર્વોપરિતા	૧૯૮
૮૧	સર્વશક્તિમાન હાકેમ ફક્ત અલ્લાહપાક જ છે	૧૯૯
૮૨	શરીઅતની સર્વોપરિતા	૧૯૯
૮૩	વિચાર-વાણીની સ્વતંત્રતા	૨૦૧
૮૪	શરીઅતનું સામૂહિક હોવું તથા પ્રજાના બધા વર્ગોનું સંગઠિત પ્રતિનિધિત્વ હોવું	૨૦૫
૮૫	માનવીય કામકાજમાં શરીઅતની દરમ્યાનગીરીની હદો	૨૦૫
૮૬	શરઈ આદેશોમાં સ્થિરતા સાથે બદલાવાની પણ આવશ્યકતા...	૨૦૭
૮૭	ઈસ્લામી શરીઅતની વ્યાપકતા-વિશાળતા	૨૦૮
૮૮	ન્યાયની મહત્વતા	૨૧૦
૮૯	કાનૂની હૈસીયત	૨૧૨
૯૦	કાયદાની પવિત્રતા	૨૧૩
૯૧	હકારાત્મક બુન્યાદ	૨૧૪
૯૨	કાનૂનની સંપૂર્ણતા	૨૧૪
૯૩	કાયદાનું અસલ સ્ત્રોત	૨૧૬
૯૪	માનવીય કાયદાઓનો મંદ ગતિથી વિકાસ	૨૧૭
૯૫	કાયદાના અમલીકરણની મર્યાદિત શક્તિ	૨૧૭
૯૬	ઈસ્લામી કાનૂનમાં માનવીય મનોવિજ્ઞાનનો ખ્યાલ	૨૧૯
૯૭	માનવીય કાયદાની ફક્ત નકારાત્મક ભૂમિકા	૨૨૧
૯૮	માનવીય કાનૂનના સાચા હોવાની કોઈ ગેરંટી નથી	૨૨૨
૯૯	ઈસ્લામી કાનૂનમાં માનવિય હિતોની રક્ષા અને સમસ્યાઓનું નિરાકરણ કરતી મસ્લેહતોનો ખ્યાલ	૨૨૨

ક્રમ	વિગત	પેજ
૧૦૦	હેતુઓનો ફર્ક	૨૨૫
૧૦૧	આસાની અને સહુલત	૨૨૬
૧૦૨	ઈસ્લામમાં સરળતા જ સરળતા છે	૨૩૧
૧૦૩	હજજ એક સરળ ઈબાદત	૨૩૩
૧૦૪	બુધ્ધિ અને અક્કલનું મેળાપણુ	૨૪૧
૧૦૫	આધ્યાત્મિકતા અને ભૌતિકતા વચ્ચે સંયમ-સમાનતા	૨૪૨
૧૦૬	કાયદામાં બધા જ વર્ગો માટે સમાનતા	૨૪૩
૧૦૭	આદતો-રિવાજોની મહત્વતા	૨૪૫
૧૦૮	નિયતની પવિત્રતા	૨૪૬
૧૦૯	ઉચ્ચ અખ્લાક અને નૈતિકતા	૨૪૭
૧૧૦	ઈસ્લામી કાનૂનની રચનાના બુન્યાદી નિયમો	૨૪૮
૧૧૧	શરઈ અહકામમાં તબક્કાવાર નિયમો	૨૪૮
૧૧૨	વાણી સ્વતંત્રતા બાબતે ઈસ્લામનો અભિગમ	૨૪૯
૧૧૩	વાણી સ્વતંત્રતાને લઈ મુસ્લિમોની વૈજ્ઞાનિક-ધાર્મિક ક્રાંતિઓ	૨૫૧
૧૧૪	વાણી સ્વતંત્રતા બાબતે ચર્ચ તરફથી વૈજ્ઞાનિકો ઉપર અત્યાચારો ..	૨૫૨
૧૧૫	હિટલરી અત્યાચારની સાચી હકીકત રજૂ કરવા બદલ યુરોપિય લેખકો જેલમાં.....	૨૫૫
૧૧૬	ઈસ્લામમાં વાણી સ્વાતંત્ર્ય	૨૫૬
૧૧૭	મુસ્લિમ પત્રકારની જવાબદારીઓ.....	૨૬૩
૧૧૮	ઈસ્લામ અને ગુલામીની પ્રથા	૨૬૮
૧૧૯	ગુલામો સાથે સદ્વર્ત્તાવની તાકીદ	૨૭૦
૧૨૦	માનવીય સમાનતા	૨૭૩
૧૨૧	ગુલામીનો અંત.....	૨૭૫
૧૨૨	સ્ત્રીઓનું માન-સન્માન	૨૭૬

ઇસ્લામની કૌટુંબિક તથા સામાજિક વ્યવસ્થા

કૌમોની પ્રગતિમાં સમાજનું મહત્વ, યુરોપની કૌટુંબિક વ્યવસ્થા, માં-બાપ, બાળકો, પતિ-પત્ની, પાડોશી, અનાથો, વિકલાંગો, વિધવા, બીમાર વગેરેના હક્કો, સ્ત્રીઓનું માન-સન્માન, ઇસ્લામી નિકાહની વિશેષતાઓ, દહેજ, નારી સ્વતંત્રતાની હકીકત અને વર્તમાન સ્ત્રીની દશા તથા દિશા, પરદા વિશે મહત્વપૂર્ણ બાબતો, સમાન નાગરિક ધારાની હકીકત, પુરૂષોનું વડપણ, સ્ત્રીઓનો વારસો, છોકરીઓનું પાલન-પોષણ, ત્રણ તલાક બાબતે ઇસ્લામી દૃષ્ટિકોણ, બહુ પત્નિત્વ તથા જાતિ પરિવર્તન વિશે વિસ્તૃત વર્ણન કરવામાં આવેલ છે.

સંપાદક :

(મવ.) ઈકબાલ મુહમ્મદ ટંકારવી (સા.)

દારૂલ ઉલૂમ ઇસ્લામિય્યહ અરબિય્યહ માટલીવાલા
ઈદગાહ રોડ, ભરૂચ-૩૯૨ ૦૦૧

અનુક્રમશિકા

ક્રમ	વિગત	પેજ
૧	સંપાદકીય	૫
૨	કૌમોની ઉન્નતિ અને પ્રગતિમાં સમાજનું મહત્વ	૧૨
૩	યુરોપની કૌટુંબિક વ્યવસ્થા : વ્યથા તથા ઈલાજ	૧૬
૪	એક બોધપ્રદ ઘટના	૨૧
૫	દરેક પોતાનું આત્મનિરીક્ષણ કરે	૨૬
૬	અખ્લાકી તઅલીમના પ્રકારો	૩૧
૭	માં-બાપના હક્કો	૩૪
૮	અવલાદના હક્કો	૩૫
૯	સ્ત્રીઓનું માન-સન્માન.....	૩૯
૧૦	પાડોશીના હક્કો	૪૬
૧૧	થોડીકવારનો સાથી	૪૮
૧૨	યતીમો-અનાથોના હક્કો	૫૧
૧૩	વિકલાંગોના અધિકારો	૫૩
૧૪	બેવા (વિધવા) સ્ત્રી સાથે સદ્વ્યવહાર	૫૯
૧૫	બીમારના હક્કો	૬૦
૧૬	જાહેર માર્ગ પર બેસવાની રીત.....	૬૪
૧૭	ગીબતનો માહોલ અને તેના કારણો	૭૦
૧૮	આત્મહત્યા : ચિંતાજનક સામાજિક સમસ્યા	૭૪
૧૯	ઈસ્લામના આગમન પૂર્વે ઔરતો પર અત્યાચાર	૮૧
૨૦	નિકાહ : પવિત્રતાનું સૌથી મોટું સાધન	૮૩
૨૧	ઈસ્લામી નિકાહ અને તેની વિશેષતાઓ	૮૬
૨૨	નિકાહના ખુલાસાનો પયગામ	૯૧
૨૩	સ્ત્રી-પુરૂષ	૯૫
૨૪	પતિ-પત્નીના અધિકારો	૯૬

ક્રમ	વિગત	પેજ
૨૫	ઈસ્લામમાં પત્નીનું સ્થાન.....	૯૮
૨૬	સ્ત્રીઓએ વિચારવા લાયક બાબતો	૧૦૨
૨૭	કઈ સ્ત્રીઓ સાથે નિકાહ હરામ છે ?	૧૦૫
૨૮	બિન ઈસ્લામી અને ધિક્કારપાત્ર દહેજ	૧૧૦
૨૯	દહેજ	૧૧૫
૩૦	શાદી-વિવાહની રસમો.....	૧૧૬
૩૧	નારી સ્વતંત્રતાની હકીકત અને વર્તમાન સ્ત્રીની દશા તથા દિશા	૧૨૧
૩૨	યુરોપિયન સ્ત્રીઓ ઈસ્લામ કેમ સ્વીકારી રહી છે ?	૧૩૦
૩૩	સમાન નાગરિક ધારાની સરચાર્જ-હકીકત	૧૩૪
૩૪	પુરુષનું વડપણ અને વારસાઈ હકો વિશે સ્પષ્ટતા	૧૫૧
૩૫	સ્ત્રીઓ માટે રોજી-રોટી રળવાનો શરઈ આદેશ.....	૧૬૩
૩૬	લિબાસ સબંધી ઈસ્લામી આદેશ	૧૭૧
૩૭	સ્ત્રી, લજજા અને લાજ.....	૧૭૫
૩૮	પરદા વિશે કેટલીક મહત્વપૂર્ણ બાબતો	૧૭૮
૩૯	મહિલા વિરોધી ગુનાખોરી ડામવામાં પરદાની ભૂમિકા	૧૮૨
૪૦	અશ્લિલતા અને ગર્ભતાનું પ્રદૂષણ	૧૮૮
૪૧	સુસભ્ય સમાજ કોણ અને અસભ્ય સમાજ કોણ ?	૧૯૧
૪૨	વ્યભિચારની સજા	૧૯૯
૪૩	છોકરીઓનું પાલનપોષણ અને તેની ફઝીલત	૨૦૧
૪૪	વારસા વહેંચણીમાં પુત્રીઓનો હક્ક.....	૨૦૬
૪૫	તલાક બાબતે સાવચેતી.....	૨૧૩
૪૬	પતિ-પત્નીના છૂટાછેડા બાબતે અંગત કાયદાઓ.....	૨૧૬
૪૭	ત્રણ તલાક બાબતે ઈસ્લામી દૃષ્ટિકોણ	૨૨૮
૪૮	બહુપત્નીત્વ	૨૪૧
૪૯	દત્તક પુત્રનો પ્રશ્ન શરીઅતની રોશનીમાં	૨૪૯
૫૦	દત્તક લેવા બાબતે ઈસ્લામી દૃષ્ટિકોણ	૨૫૬
૫૧	જાતિ પરિવર્તન.....	૨૬૩

ઈસ્લામની રાજકીય વ્યવસ્થા

ગ્રિક શાસનથી લઈ વર્તમાન સમય સુધીના વિવિધ રાજકીય દૃષ્ટિકોણો અને શાસનપદ્ધતિઓ (રાજાશાહી, દેવશાહી, જાગીરદારી, ફાસીવાદ, નાઝીવાદ, સામ્યવાદ અને બિનસાંપ્રદાયિક-લોકશાહી વગેરે)નો ઇતિહાસ, અવલોકન, અહેવાલ તથા ઈસ્લામી રાજકીય વ્યવસ્થાની દલીલબદ્ધ વિસ્તૃત ચર્ચા, ઈસ્લામ અને રાજકારણ વચ્ચેના સંબંધોની છણાવટ, રાજકારણના ઈસ્લામી હેતુઓ, સિદ્ધાંતો, આદર્શો, ગેરમુસ્લિમ પ્રજાઓ સાથેના સંબંધો, મેહસુલખાતુ, ટેકની વ્યવસ્થા, જિઝિયાની હકીકત, વિવિધ રાષ્ટ્રો અને પ્રજાઓ સાથેના ક્રારો અને તેની પાખંદી, આતંકવાદ અને વિશ્વશાંતિ બાબતે ઈસ્લામનું વિગતવાર માર્ગદર્શન અને માનવશાંતિ બાબતે ઈસ્લામ પર થતા વિવિધ આક્ષેપોના જવાબોની વિસ્તૃત ચર્ચા કરવામાં આવી છે.

: સંપાદક :

(મવ.) ઈકબાલ મુહમ્મદ ટંકારવી (સા.)

દારૂલ ઉલૂમ ઈસ્લામિય્યહ અરબિય્યહ માટલીવાલા

ઈદગાહ રોડ, ભરૂચ-૩૯૨ ૦૦૧

અનુક્રમણિકા

ક્રમ	વિગત	પેજ
૧	સંપાદકીય	૭
૨	વિભિન્ન શાસન પ્રણાલીઓ	૨૨
૩	રાજાશાહી	૨૨
૪	અમીર-ઉમરાવોની હુકૂમત	૨૭
૫	યહૂદી અને હિંદુ દેવશાહી	૩૧
૬	ખ્રિસ્તી દેવશાહી	૩૩
૭	જાગીરદારી વ્યવસ્થા	૪૨
૮	ફાસીવાદ	૪૮
૯	નાઝીવાદ	૫૦
૧૦	પ્રોલેટીયેટલ હુકૂમત	૫૧
૧૧	લોકશાહી અને બિનસાંપ્રદાયિકતાની વ્યાખ્યાઓ	૫૪
૧૨	લોકશાહીની ફિલોસોફી	૫૪
૧૩	ધર્મના સત્ય કે અસત્ય હોવાનો પ્રશ્ન પેદા થતો નથી	૫૬
૧૪	બિનસાંપ્રદાયિકતાનો અર્થ	૫૭
૧૫	બિનસાંપ્રદાયિકતાની ભૂમિકા	૫૮
૧૬	બિનસાંપ્રદાયિકતા અને અધર્મતા	૫૯
૧૭	અધિકારોની વહેંચણી	૬૧
૧૮	લોકશાહી પર વિવરણ	૬૪
૧૯	પ્રજાની સત્તા	૭૧
૨૦	ઈસ્લામ અને રાજકારણ વચ્ચે પરસ્પર સંબંધ	૭૩
૨૧	રાજનીતિ વિશે ઈસ્લામી હુકૂમોની વિશિષ્ટતા	૭૮
૨૨	ઈસ્લામી રાજસત્તાનો આધાર : અલ્લાહ તઆલાથી હુકૂમત	૮૦
૨૩	ખિલાફતનો અર્થ	૮૩
૨૪	હુકૂમતના હેતુઓ	૮૫
૨૫	હુકૂમતનો ઈસ્લામિક હેતુ	૮૭
૨૬	નમાઝની પાબંદી કરવી	૮૭

ક્રમ	વિગત	પેજ
૨૭	ઝકાત અદા કરવી.....	૮૯
૨૮	સારી વાતોનો હુકમ અને બૂરી વાતોથી રોકવું	૯૦
૨૯	ન્યાયની સ્થાપના કરવી.....	૯૩
૩૦	ખિલાફત એક જવાબદારી છે, અધિકાર નહીં	૯૭
૩૧	હુકૂમતના સિદ્ધાંતો	૯૯
૩૨	ગવર્નરી-હુકૂમતની માંગ કરવી નાજાઈઝ છે	૯૯
૩૩	ચૂંટણીમાં ઉમેદવારીના વિકલ્પનો તરીકો	૧૦૩
૩૪	શાસક (અમીર)ની લાયકાતો અને લક્ષણો	૧૦૬
૩૫	અમીરની પસંદગી અને નિમણૂંક	૧૧૨
૩૬	અનુગામી-અનુયાયી	૧૧૯
૩૭	હુકૂમત ચલાવવાના સિદ્ધાંતો	૧૨૪
૩૮	કુર્આન શરીફ અને હદીસ શરીફનો પાબંદ હોય.....	૧૨૪
૩૯	શાસકનો શૂરા (કાઉન્સીલ)થી મશ્વેરો લેવો	૧૨૪
૪૦	બહુમતીના આધારે નિર્ણય	૧૨૭
૪૧	શૂરા (કમિટી)ના ગુણો	૧૩૦
૪૨	શૂરા (કમિટી)માં સ્ત્રીઓનું સભ્ય પદ	૧૩૦
૪૩	સરકારી ખજાનાનું અનામત હોવું	૧૩૨
૪૪	ટેક્સનો શરઈ હુકમ.....	૧૩૬
૪૫	મહેસૂલધારામાં હઝરત ઉમર (રદી.)ના સુધારા	૧૪૧
૪૬	ગેરમુસ્લિમ પ્રજાઓ (લઘુમતીઓ)ના હક્કો.....	૧૪૫
૪૭	ગેરમુસ્લિમોને આપેલ છૂટછાટો-સંધીઓ	૧૫૪
૪૮	જિઝિયાની હકીકત.....	૧૬૦
૪૯	જિઝિયાવેરો	૧૬૪
૫૦	ઔરંગઝેબ અને જિઝિયાવેરો	૧૬૬
૫૧	કરાઓ અને તેની પાબંદી	૧૭૨
૫૨	સંયુક્ત સંરક્ષણની સમજૂતી	૧૭૫
૫૩	હમદર્દી અને સહાનુભૂતિ.....	૧૭૭

ક્રમ	વિગત	પેજ
૫૪	ભલાઈના કાર્યોમાં મદદ.....	૧૭૯
૫૫	હિલ્લુલ્ ફુગુલ	૧૮૦
૫૬	વિવિધ ધર્મો અને કૌમોનો સંયુક્ત કરાર	૧૮૨
૫૭	કરારની ન્યાય અને શાંતિવાળી શર્તો	૧૮૩
૫૮	મદીના કરાર બાબતે વિદ્વાનોના અભિપ્રાય	૧૮૭
૫૯	ઈસ્લામિક કાયદાનો ભાવર્થ	૧૮૮
૬૦	વિશ્વશાંતિ અને ઈસ્લામ	૧૯૫
૬૧	ઈસ્લામ ઉપર રાજકીય બાબતે થતા વિવિધ આક્ષેપોના જવાબો ...	૧૯૫
૬૨	આપ (સલ.)ને દુશ્મનો સાથે સંઘર્ષની જરૂરત કેમ પડી ?	૨૦૧
૬૩	યુરોપિય દેશોની લડાઈઓની શર્મનાક કહાણી	૨૦૪
૬૪	દુનિયાને રંજાડતો દેશ અમેરિકા	૨૦૮
૬૫	અશાંતિના મહાન સર્જક : યુરોપ-અમેરિકા	૨૧૦
૬૬	ગેરકાયદેસર કબ્જો આતંકવાદ માટે જવાબદાર	૨૧૫
૬૭	ઈસ્લામ ચેલેંજ છે, ખતરો નથી	૨૧૯
૬૮	ઈસ્લામ અને લોકશાહી	૨૨૧
૬૯	ધર્મ અને રાજકારણનું મિશ્રણ યુરોપમાં પણ હતું	૨૨૪
૭૦	મુસ્લિમ સમાજ બાબતે અભ્યાસનો અભાવ	૨૨૪
૭૧	વાણી સ્વતંત્રતા બાબતે ઈસ્લામનો અભિગમ	૨૨૭
૭૨	વાણી સ્વતંત્રતાને લઈ મુસ્લિમોની વૈજ્ઞાનિક-ધાર્મિક ક્રાંતિઓ	૨૨૯
૭૩	વાણી સ્વતંત્રતા બાબતે ચર્ચ તરફથી વૈજ્ઞાનિકો ઉપર અત્યાચારો ...	૨૩૦
૭૪	યુરોપનો અન્યાય	૨૩૩
૭૫	માનવ શાંતિ બાબતે આપ (સલ.)નો દૃષ્ટિકોણ.....	૨૩૭
૭૬	ઈસ્લામ અને શાંતિ	૨૩૭
૭૭	શાંતિ પ્રાપ્તિના હકારાત્મક સાધનો પ્રાપ્ત કરવા	૨૩૮
૭૮	નકારાત્મક સાધનોથી દૂર રહેવું	૨૩૮
૭૯	વિશ્વશાંતિ માટેનો કુર્રાની ઉપાય	૨૪૨
૮૦	આતંકવાદનું મોટું કારણ (અત્યાચાર) દૂર કરી ન્યાય સ્થાપવો	૨૪૪

ક્રમ	વિગત	પેજ
૮૧	જિહાદ : વિશાળ ભાવાર્થદર્શક શબ્દ	૨૪૬
૮૨	આપ (સલ.)ના અમલી જીવન દર્પણમાં જિહાદની વાસ્તવિકતા...	૨૪૭
૮૩	કુર્આન શ; હદીષ શ.ની રોશનીમાં જિહાદનો દૈષ્ટિકોણ	૨૫૧
૮૪	જિહાદના મૂળભૂત હેતુઓ	૨૫૨
૮૫	અન્ય ધાર્મિક પુસ્તકોમાં લડાઈનું વર્ણન	૨૫૩
૮૬	વિશ્વયુદ્ધોના કારણો	૨૫૪
૮૭	વિશ્વયુદ્ધોના હેતુઓ	૨૫૪
૮૮	ઈસ્લામમાં માનવજીવનના રક્ષણની મહત્વતા	૨૫૫
૮૯	જિહાદના નિયમો અને શર્તો	૨૫૬
૯૦	જિહાદથી પ્રાપ્ત થયેલ પરિણામો	૨૫૮
૯૧	ઈસ્લામનો સંબંધ આત્માથી છે	૨૬૦
૯૨	એક વ્યક્તિ કેવી રીતે તલવાર ઉપાડે ?	૨૬૨
૯૩	આપ (સલ.)એ તલવારનો યોગ્ય ઉપયોગ શિખવાડ્યો	૨૬૩
૯૪	પશ્ચિમી દેશોના યુદ્ધો અને ઈસ્લામી યુદ્ધોની સરખામણી	૨૬૪
૯૫	યુદ્ધોના હેતુઓની સરખામણી	૨૬૬
૯૬	મુસ્લિમોનો ખ્રિસ્તીઓ ઉપર મહાન ઉપકાર	૨૬૭
૯૭	મુસ્લિમ દેશોમાં લઘુમતિ પ્રજા સાથેનો વર્તાવ	૨૬૮
૯૮	બિનમુસ્લિમો સાથેના સંબંધો	૨૭૧
૯૯	ધર્મના આધારે માનવ અધિકારો પ્રભાવિત થતા નથી	૨૭૭
૧૦૦	મુસ્લિમોની સહિષ્ણુતાના ઐતિહાસિક દાખલાઓ	૨૭૯
૧૦૧	આતંકવાદની વ્યાખ્યા-ઈતિહાસ	૨૮૨
૧૦૨	આતંકવાદ અને ઈસ્લામ પરસ્પર વિરોધાભાસી દૈષ્ટિકોણ	૨૮૩
૧૦૩	આતંકવાદીઓના નિયમો અને યોજનાઓ	૨૮૪
૧૦૪	આતંકવાદ ડામવાનો ઉપાય	૨૮૫
૧૦૫	આતંકવાદી ગૃપોને યુરોપ-અમેરિકાના છૂપા આશીર્વાદ	૨૮૭
૧૦૬	વિશ્વના મૂંઝતીઓનો ફત્વો ISISના ગલત પ્રચારથી યુવાનો સાવચેત રહે	૨૮૮

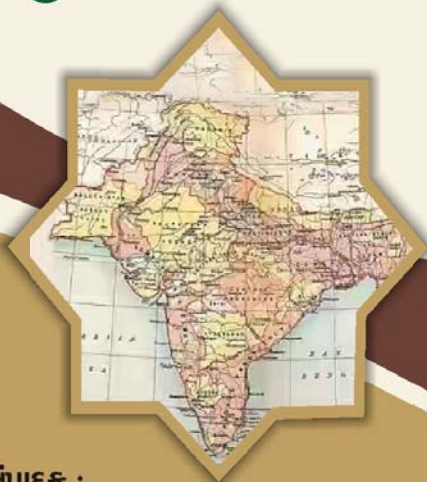
જબ ગુલિસ્તાંકો ખૂલકી જરૂરત પળી, સબસે પેહલે હી ગરદન હમારી કટી
ફીર ભી કેહતે હૈં હમસે અહલે ચમન, ચે ચમન હે હમારા, તુમ્હારા નહીં

ઇતિહાસના વિદ્યાર્થીઓ તથા શિક્ષકોની સેવામાં

ભારતના નિર્માણ, વિકાસ, વફાદારી અને બલિદાનોમાં મુસ્લિમોનો મહત્વનો ફાળો

ઔરંગઝેબ બાદશાહનો હિંદુઓ તથા મંદિરો સાથેનો વ્યવહાર

સંપાદક :

(મવ.) ઈકબાલ મુહમ્મદ ટંકારવી (સા.)

દારૂલ ઉલૂમ ઈસ્લામિય્યહ અરબિય્યહ માટલીવાલા

ઈદગાહ રોડ, ભરૂચ-૩૬૨ ૦૦૧

અનુક્રમણિકા

ક્રમ	વિગત	પેજ નં.
૧	સંપાદકીય	૯
૨	ભારતમાં મુસલમાનો વિશે ગેરસમજો અંગ્રેજોની કૂટનીતિનો ભાગ	૧૨
૩	સ્કુલોના પાઠ્યપુસ્તકોમાં કૌમવાદ	૧૮
૪	એક ધર્મ અને સંસ્કૃતિનું પ્રતિનિધિત્વ કરતી શિક્ષણ વ્યવસ્થા	૨૩
૫	મુસ્લિમોનો ભારત સાથેનો સબંધ અને આગમન	૨૬
૬	મુસ્લિમ શાસનકાળમાં વિવિધ ક્ષેત્રે દેશની પ્રગતિ-સમૃદ્ધિ	૩૮
૭	મુસ્લિમ કાળમાં સાહિત્યિક પ્રગતિ	૪૪
૮	સ્થાપત્ય અને ઈજનેરી ક્ષેત્રે મુસ્લિમોનો ફાળો	૪૬
૯	ભારતીય સંસ્કૃતિની મુસલમાનો ઉપર અસર	૪૭
૧૦	મુસ્લિમકાળમાં આર્થિક પ્રગતિ	૪૮
૧૧	ભારતની અખંડતા, નવરચના અને આધુનિકતામાં મુસ્લિમ શાસકોનો ફાળો	૫૧
૧૨	મહાન ભેટ તૌહીદ (એકેશ્વરવાદ)	૫૧
૧૩	ઈસ્લામી બંધુત્વ અને સમાનતાની ભેટ	૫૨
૧૪	સ્ત્રીઓના અધિકારો અને ગલત રિવાજોની સુધારણા	૫૩
૧૫	વિવિધ શૈલીઓ તથા સંસ્કૃતિ-સભ્યતામાં પરિવર્તન	૫૪
૧૬	જમીન મહેસૂલ અને જમીન માપણી વિશે સુધારાઓ	૫૫
૧૭	રહેણી-કરણીમાં સુધારો અને સુઘડતા	૫૮
૧૮	ફળફળાદિમાં પ્રગતિ	૫૯
૧૯	ઉદ્યોગ-કારીગરી, ખેતી અને વ્યાપાર ક્ષેત્રે પ્રગતિ	૬૦
૨૦	ભારતીય મૂળના મહાપુરૂષો	૬૨
૨૧	તબીબી-ડૉક્ટરી સેવાઓ	૬૫
૨૨	ભારતમાં મુસ્લિમોની દસ ભેટ-સોગાદો	૬૬
૨૩	મુસ્લિમોએ દેશને અર્પણ કરેલી મૂલ્યવાન ભેટો	૬૮
૨૪	રોકેટ ટેકનોલોજી	૬૮

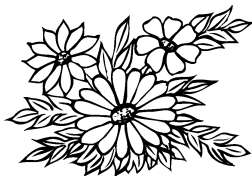
ક્રમ	વિગત	પેજ
૨૫	જય હિન્દનો લોકપ્રિય નારો	૭૦
૨૬	ભારતીય ચલણ રૂપિયો	૭૧
૨૭	ત્રિરંગો ઝંડો	૭૨
૨૮	ભારતીય નૌસેનાના સ્થાપક મુહમ્મદ કુંહાલી મરક્કાર	૭૩
૨૯	જગતને મહાન ભારતની ઓળખ આપવાનો શ્રેય મુસ્લિમોને ફાળે જાય છે	૭૫
૩૦	ભારતીય મુસલમાન નેતાજી સુભાષચંદ્ર બોઝના સમર્થનમાં ...	૮૧
૩૧	ગાંધીજી અને મુસલમાન.....	૮૪
૩૨	મુસ્લિમોના રચનાત્મક કાર્યો	૯૦
૩૩	ભારતીય સંસ્કૃતિ પર ઈસ્લામી એકતા અને સમાનતાનો પ્રભાવ	૯૧
૩૪	શહેરો અને નગરોની નવી રચના.....	૯૩
૩૫	ન્યાય વ્યવસ્થા	૯૩
૩૬	રાજકીય એકતા	૧૦૦
૩૭	સૈન્ય વ્યવસ્થા	૧૦૦
૩૮	ધાર્મિક શિક્ષણ અને પૂજા (ઈબાદત)ની દરેકને છૂટ	૧૦૨
૩૯	દલિત ગરીબ કારીગરોનું સન્માન	૧૦૩
૪૦	સૂફિયાએ કિરામની ભારતિય સમાજ અને લોકજીવન ઉપર અસરો.....	૧૦૫
૪૧	સંસ્કૃતિની રચનાનાં બે મુખ્ય પરિબળો	૧૧૫
૪૨	ઈબ્રાહીમી સંસ્કૃતિની ત્રણ વિશેષતાઓ	૧૧૬
૪૩	મુસલમાનોના જીવનમાં અલ્લાહપાકનું સ્થાન.....	૧૧૭
૪૪	સદ્ભાવના અને માનવ સમાનતાની માન્યતા	૧૨૦
૪૫	કળાકૃતિઓ અને સુક્ષ્મ વિદ્યાઓ વિશે મુસલમાનોનો દૃષ્ટિકોણ..	૧૨૧
૪૬	ઈસ્લામી સંસ્કૃતિ પર ભારતીય અસર	૧૨૨
૪૭	મુસ્લિમ શાસનની ઝાંખી હિંદુ વિદ્વાનોની કલમે	૧૨૪
૪૮	કુતબુદ્દીન અયબકથી તઘલખ ખાનદાન સુધીના બાદશાહોની હુકૂમતની બસો વર્ષ સુધીની ઝાંખી.....	૧૩૭
૪૯	લોકો સાથે સમાન વહેવારના દાખલા	૧૪૦

ક્રમ	વિગત	પેજ
૫૦	દિલોને જીતવાનો હુનર	૧૪૪
૫૧	ભારતીય ઉપખંડમાં મુસ્લિમ શાસનના સ્થાપકો (ગુલામવંશ)....	૧૪૫
૫૨	મોગલકાળની સિદ્ધિઓ	૧૫૩
૫૩	પ્રોફેસર રામપ્રસાદ બોસલાની નજરે મોગલ હુકૂમત.....	૧૫૪
૫૪	રાજ્યનું શાંત વાતાવરણ.....	૧૫૫
૫૫	ખેડૂતોનું રક્ષણ.....	૧૫૬
૫૬	સાહિત્ય અને શિક્ષણના વિકાસ માટે મદદ.....	૧૫૭
૫૭	મઝહબી સદ્ભાવ	૧૫૭
૫૮	રૈયત તરફની હમદર્દી.....	૧૫૮
૫૯	ડૉક્ટર પી. સરણની નજરે મોગલ હુકૂમત.....	૧૫૯
૬૦	મોગલ બાદશાહોની ઈન્સાફ પસંદી	૧૬૦
૬૧	પંચાયતની વ્યવસ્થા.....	૧૬૧
૬૨	મોગલોની ન્યાય પદ્ધતિના ઉત્તમ નમૂના.....	૧૬૨
૬૩	કાનૂની કાર્યવાહી.....	૧૬૩
૬૪	કરોડો મુસ્લિમો ક્યાંથી આવી ગયા ?.....	૧૬૬
૬૫	મહમૂદ ગઝનવી.....	૧૭૦
૬૬	બદનામ ઔરંગઝેબ આલમગીર	૧૭૪
૬૭	ઔરંગઝેબ પ્રજાભિમુખ હતો	૧૭૫
૬૮	ઔરંગઝેબના શાસનમાં રાજકીય સ્વતંત્રતા	૧૭૭
૬૯	દેશદાઝ અને બિનસાંપ્રદાયિકતાના પ્રખર હિમાયતી ટીપુ સુલ્તાનને બદનામ કરવાની કોશિશ	૧૮૧
૭૦	ટીપુ સુલ્તાનનો એક પ્રેરક પ્રસંગ.....	૧૮૯
૭૧	ટીપુની શહાદતની હિન્દુસ્તાનના રાજકીય વાતાવરણ પર અસરો	૧૯૧
૭૨	દેશ પ્રત્યે મુસલમાનોની વફાદારી	૧૯૫
૭૩	દેશની આઝાદી ખાતર સર્વપ્રથમ શહીદ થનાર અશફાકુલ્લાહખાનનો પયગામ	૧૯૭
૭૪	આઝાદીની લડતમાં મુસલમાનો પ્રથમ હરોળમાં.....	૨૦૦
૭૫	મુસલમાનોએ એકલે હાથે આઝાદીની જેહાદ લગાવી છે.....	૨૦૧

ક્રમ	વિગત	પેજ
૭૬	ટીપુ સુલ્તાનના શૌર્યતાપૂર્ણ પ્રયત્નો.....	૨૦૨
૭૭	૧૮૫૭ ની લડતમાં મુસલમાનોનું યોગદાન.....	૨૦૩
૭૮	અંગ્રેજોની વેરવૃત્તિ અને અત્યાચાર.....	૨૦૪
૭૯	લૂંટફાટ અને નિર્મમ હત્યાઓ	૨૦૪
૮૦	મુસલમાનોની કત્લેઆમ	૨૦૬
૮૧	જાહેર સેવાઓ અને નોકરીઓમાંથી મુસલમાનો વંચિત.....	૨૦૮
૮૨	મુસલમાનો પ્રત્યે વેરભાવના.....	૨૦૮
૮૩	આઝાદીના પરવાના : આઝાદીની શોધમાં	૨૧૦
૮૪	ભારતીય રાષ્ટ્રીય કોંગ્રેસની સ્થાપનામાં મુસલમાનોનો ફાળો.....	૨૧૨
૮૫	સર સૈયદ અહમદખાનની અલગ વિચારધારા	૨૧૩
૮૬	બાલ્કન યુદ્ધ અને ભારતમાં બ્રિટીશ વિરોધી ચળવળ	૨૧૪
૮૭	મૌલાના મહમૂદુલ્હસન	૨૧૫
૮૮	ખિલાફત આંદોલન અને હિન્દુ-મુસ્લિમ એકતા.....	૨૧૬
૮૯	મોપલા મુસ્લિમો પર અંગ્રેજોના અત્યાચારો	૨૧૭
૯૦	અંગ્રેજ શાસનના ભાથાનું અંતિમ તીર	૨૧૮
૯૧	શુદ્ધિ સંગઠન અને તબ્લીગ ચળવળ	૨૧૯
૯૨	દેશવ્યાપી સાંપ્રદાયિક હુલ્લડો	૨૧૯
૯૩	મુસલમાનોનું કોમી સંગઠન અને ભાગલાની માંગ.....	૨૨૦
૯૪	જમીન અલમા અને મૌલાના હુસૈન અહમદ મદની (રહ.)....	૨૨૦
૯૫	મૌલાના આઝાદ.....	૨૨૧
ઔરંગઝેબ બાદશાહનો હિંદુઓ તથા મંદિરો સાથેનો વ્યવહાર હિંદુ વિદ્વાનોના અભિપ્રાયો		
૯૬	શ્રી ઈશ્વરીય પ્રસાદ	૨૩૨
૯૭	પ્રથમ રાષ્ટ્રપ્રમુખ શ્રી રાજેન્દ્ર પ્રસાદ	૨૩૩
૯૮	અંગ્રેજ પર્યટક શ્રી એલેક્ઝાંડર હેમિલ્ટન.....	૨૩૬
૯૯	શ્રી આનંદ કિશોરજી	૨૩૯

ક્રમ	વિગત	પેજ
૧૦૦	શ્રી બાબુ નારાયણ.....	૨૪૨
૧૦૧	ફાન્સીસી પ્રવાસી મોસયોથિયો.....	૨૪૩
૧૦૨	પ્રોફેસર લાલા રામપ્રસાદ.....	૨૪૪
૧૦૩	મીસ્ટર ટી. ડબલ્યુ આર્નલ્ડ.....	૨૪૭
	હિંદુ હોદ્દેદારો	
૧૦૪	અલ્લામા શિબ્લી રહ.ની સૂચી (લિસ્ટ).....	૨૪૯
૧૦૫	જનાબ સયિદ સબાહુદ્દીન સા.ની સૂચી.....	૨૫૨
૧૦૬	જનાબ ઐયુબખાન નજીબાબાદીની સૂચી.....	૨૫૫
૧૦૭	સર જાદવનાથનો સ્વીકાર.....	૨૫૭
૧૦૮	મુસ્લિમોએ ભારતને શું આપ્યું ? જાદવનાથનો મત.....	૨૬૨
	હિંદુઓ તથા મંદિરો સાથેનો વ્યવહાર	
૧૦૯	શ્રી બી. એન. પાંડેનો સંશોધનપૂર્ણ નિબંધ.....	૨૬૩
૧૧૦	બનારસના મંદિર માટેની જાગીરનો હવાલો.....	૨૬૫
૧૧૧	ઉજજૈન, ચિત્રકૂટ, ગૌહાટી, શૈત્રુંજય, આબુ વગેરે મંદિરોની જાગીરો.....	૨૬૮
૧૧૨	કાશીના વિશ્વનાથ મંદિરનો મહત્વનો બનાવ.....	૨૬૯
૧૧૩	દખ્ખણમાં શિવલિંગની ચોરી અને ઔરંગઝેબની ધમકી	૨૭૦
૧૧૪	બનારસી ફરમાન વિશે જરૂરી નોંધ.....	૨૭૧
૧૧૫	પાલીતાણાના શ્રાવક સંપ્રદાય માટે જાગીર	૨૭૩
૧૧૬	બંગાલ, બિહાર તથા મુલ્તાનના મંદિરોનો ખર્ચ નિભાવ.....	૨૭૪
૧૧૭	અજંટા-ઇલોરાના મંદિરો ઔરંગઝેબની નજીકમાં	૨૭૬
૧૧૮	૨૫ વર્ષ દક્ષિણના મંદિરોની આસપાસ	૨૭૭
૧૧૯	શ્રી જનનચંદ્ર પાસે બે ડઝનથી વધુ ફરમાનો.....	૨૮૧
૧૨૦	“સીતાકુંડ” માટે ઔરંગઝેબના સિત્તેર વીંગા દાન.....	૨૮૩
૧૨૧	અંગ્રેજ લેડી પાસે મંદિરોના ત્રણસો દસ્તાવેજો.....	૨૮૩
૧૨૨	મંદિર લૂંટ વિભાગ રાજા હર્ષના નામે	૨૮૪
૧૨૩	ભાષા કોશ “તોહફતુલ હિંદ” નામનો ગ્રંથ.....	૨૮૭
૧૨૪	ઔરંગઝેબને હિંદુઓનો વધુ સહકાર	૨૯૦

ક્રમ	વિગત	પેજ
૧૨૫	જૈન મંદિરો તથા ધર્મગુરુઓને જાગીરો	૨૯૩
૧૨૬	બાદશાહ તરફથી ધાર્મિક વિધિ નિમિત્તે ભેટ-સોગાદો	૨૯૪
૧૨૭	જૈન કવિઓ દ્વારા ઔરંગઝેબની પ્રશંસા.....	૨૯૪
	રાજપૂતો સાથે સબંધ	
૧૨૮	મેવાડ, જોધપૂરના રાજાઓ	૨૯૬
	શિખો સાથે સબંધ	
૧૨૯	ગુરૂ તેગ બહાદુરની સજાની કહાની.....	૨૯૮
૧૩૦	ગુરૂ ગોવિંદસિંઘની યોજનાઓ	૩૦૧
૧૩૧	બીજાપુર, ગોલકુંડાના મુસ્લિમ રાજાઓ	૩૦૩
	મરાઠા	
૧૩૨	બાદશાહના વિદ્રોહી પુત્ર અકબરને શંભાજીનો આશ્રય.....	૩૦૪
૧૩૩	મરાઠા સૈન્યના મુસ્લિમ સેનાપતિઓ	૩૦૭
૧૩૪	ઔરંગઝેબના શાસનની વિશાળતા.....	૩૦૯
૧૩૫	જાદુનાથ સરકારના આક્ષેપોનો રદિયો	૩૧૦
૧૩૬	જાદુનાથની અંગ્રેજ વફાદારી	૩૧૪
	જિઝ્યા-વેરો	
૧૩૭	શાસનના બાવીસમાં વર્ષે લાગુ કર્યો.....	૩૧૫
૧૩૮	મરણ પહેલા જિઝ્યા નાબૂદ કર્યો.....	૩૧૬
૧૩૯	નાના-મોટા વેરાઓ માફ કર્યા.....	૩૧૭
૧૪૦	જિઝ્યાની રકમ અને આજના ટેક્ષોની તુલના.....	૩૧૯
૧૪૧	મુસ્લિમો પાસેથી અઢી ટકા ઝકાત	૩૨૦
૧૪૨	જિઝ્યાની રકમ ગરીબો માટે.....	૩૨૦

ઈસ્લામની અખલાકી-સંસ્કારિક વ્યવસ્થા

સુખ-શાંતિ અને સફળતાની ચાવી

કુર્આન શરીફ - હદીષ શરીફ — સીરત
અને ઇતિહાસની રોશનીમાં

* સંપાદક *

(મવ.) ઈકબાલ મુહમ્મદ ટંકારવી (સા.)

દારૂલ ઉલૂમ ઈસ્લામિય્યહ અરબિય્યહ માટલીવાલા

ઈદગાહ રોડ, ભરૂચ-૩૯૨ ૦૦૧

અનુક્રમણિકા

ક્રમ	વિગત	પેજ
૧	સંપાદકીય	૦૭
૨	ઈસ્લામમાં અખ્લાક (સંસ્કાર)ની મહત્વતા	૦૭
૩	અખ્લાકી તઅલીમના પ્રકારો	૨૩
૪	હક્કો, સંસ્કારો અને આચારસંહિતાનું વર્ણન	૨૪
૫	સંપૂર્ણ મુઅમિનના ગુણો	૨૬
	ઉચ્ચ અખ્લાક-સારા સંસ્કારો	
૬	સચ્ચાઈ-સત્ય બોલવું	૩૧
૭	સખાવત-દાન કરવું	૩૮
૮	પાકદામની-ચારિત્ર્ય-પવિત્રતા (શર્મો-હયા)	૪૩
૯	બદનિગાહીથી બચવાનો એક નાયાબ નુસ્ખો	૪૮
૧૦	પ્રમાણિકતા-અમાનતદારી	૫૩
૧૧	પરિપૂર્ણ બનો	૫૭
૧૨	રહેમ-દયા	૬૩
૧૩	ન્યાય-ઈન્સાફ	૬૪
૧૪	ન્યાય માટેની જુંબેશ	૬૭
૧૫	વાયદાની પાબંદી	૭૨
૧૬	એહસાન-ઉપકાર કરવો	૭૫
૧૭	માફી-દરગુજર	૭૮
૧૮	શુક : એક સર્વોચ્ચ ઈબાદત	૮૧
૧૯	આપ (સલ.)ના સબ્ર-શુકની પ્રેરણાદાયક ઘટના	૮૬
૨૦	શુક-સબ્રની ટેવ પાડો	૮૭
૨૧	સબ્ર-સહનશિલતા	૯૨
૨૨	અલ્લાહપાકના રસૂલ (સલ.)ની વિનમ્રતા	૯૪

ક્રમ	વિગત	પેજ
૨૩	તવાઝુઅ-વિનમ્રતા	૧૦૦
૨૪	જ્ઞાન અને વિનમ્રતા	૧૦૧
૨૫	વાતચીતમાં મિઠાશ	૧૦૨
૨૬	ઈસાર-બીજા માટે તકલીફ ઉઠાવવી	૧૦૪
૨૭	ભલામણ-સિફારિશ	૧૦૭
૨૮	બલીદાન	૧૧૫
૨૯	રોઝી કમાવાની ફઝીલત.....	૧૧૯
૩૦	હલાલ રોઝી.....	૧૨૫
૩૧	હકગોઈ-સાચા બોલી હોવું.....	૧૨૮
૩૨	સમયનું મહત્વ.....	૧૨૯
૩૩	ભૂલ કબૂલવી	૧૩૪
૩૪	ઈસ્તિકામત-અડગ રહેવું.....	૧૩૫
૩૫	ગરીબો સાથેનો વ્યવહાર	૧૪૦
૩૬	સવારની બરકતો અને આપણી ગફલતો	૧૪૪
૩૭	મશ્વેરો	૧૪૬
૩૮	તવક્કુલ એટલે શું ?.....	૧૪૭
૩૯	તવક્કુલનો સાચો સબક	૧૫૧
૪૦	શાંતિ તથા સલામતી માંગો	૧૫૨
૪૧	મુસીબત પણ નેઅમત છે.....	૧૫૭
	બૂરા અખ્લાક-ખરાબ સંસ્કારો	
૪૨	બુરાઈઓનું વર્ણન	૧૬૩
૪૩	જૂઠના પ્રકારો	૧૬૪
૪૪	જૂઠનો અનોખો પ્રકાર : લોકો કહે છે	૧૬૭
૪૫	એપ્રિલ ફુલનો પ્રારંભિક ઇતિહાસ તથા તેના નુકસાનો ...	૧૭૧
૪૬	કરારભંગ ઈસ્લામમાં જાઈઝ નથી.....	૧૭૫
૪૭	બેઈમાની-અપ્રમાણિકતા.....	૧૭૭
૪૮	અમાનતમાં ખયાનત-અપ્રમાણિકતા.....	૧૮૪

ક્રમ	વિગત	પેજ
૪૯	દગાબાઝી-ગદારી	૧૮૯
૫૦	આક્ષેપબાઝી-બોહતાન	૧૯૦
૫૧	ચાડી-ચૂગલી	૧૯૨
૫૨	ગીબત-બદગોઈ	૧૯૩
૫૩	ગીબતનો માહોલ અને તેના કારણો	૧૯૪
૫૪	જીભનો દુરૂપયોગ	૧૯૯
૫૫	ટીકા જ્યારે હદ વટાવી જાય	૨૦૨
૫૬	દ્વીમુખી હોવું	૨૦૪
૫૭	દંભથી બચો	૨૦૫
૫૮	બદગુમાની-ખોટું ગુમાન કરવું	૨૧૦
૫૯	ખોટા વખાણ અને ખુશામત	૨૧૬
૬૦	કંજૂસાઈ	૨૧૭
૬૧	સ્વાર્થ-લાલચ	૨૨૧
૬૨	જગતનો મોટો ફિત્નો : પેટ	૨૨૭
૬૩	ચોરી	૨૩૦
૬૪	માપ-તોલમાં કમી	૨૩૮
૬૫	ધોકાથી સંતાડીને લેવું	૨૩૯
૬૬	રૂશ્વત	૨૪૦
૬૭	લાંચ અને આપણો સમાજ	૨૪૨
૬૮	લાંચ : વધતુ નાસૂર	૨૪૭
૬૯	વ્યાજુ વહેવાર	૨૫૩
૭૦	ગુસ્સો-ક્રોધ	૨૫૫
૭૧	ઉતાવળીયુ પગલું	૨૬૨
૭૨	કીના-કપટ	૨૬૩
૭૩	ઝુલ્મ-અત્યાચાર	૨૬૪
૭૪	ઘમંડ-તકબ્બુર	૨૬૭
૭૫	રિયાકારી-દંભ કરવો	૨૭૩

ક્રમ	વિગત	પેજ
૭૬	ઉડાઉપણું (ફૂજૂલખર્ચો)	૨૭૪
૭૭	ઈસ્રાફ, દુર્વ્યયથી બચો	૨૭૪
૭૮	મોબાઈલના નુકસાનો	૨૭૮
૭૯	આપણી બગાડવૃત્તિ	૨૮૪
૮૦	હસદ-ઈર્ષા	૨૮૯
૮૧	ગાળો ભાંડવી-અપશબ્દો બોલવા	૨૯૪
૮૨	દારૂ પીવું-નશીલા પદાર્થો લેવા	૨૯૫
૮૩	હરામ કમાણીનો વબાલ	૨૯૬
૮૪	હરામ માલની નહૂસત	૨૯૯
૮૫	ભીખારીવૃત્તિ : સમાજના ચહેરા પર કાળો ડાઘ	૩૦૩
૮૬	નિર્દોષની હત્યાથી બચો	૩૧૦
૮૭	અપશુકન અને ઈસ્લામ	૩૧૫
૮૮	આત્મહત્યા : ચિંતાજનક સામાજિક સમસ્યા	૩૨૧
૮૯	કરજ અને તેનો વબાલ	૩૨૭
૯૦	ઈસ્લામી અદબો-માન મર્યાદાઓ, આચારસંહિતાઓ..	૩૩૩
૯૧	મુલાકાત સબંધી	૩૪૦
૯૨	સલામ.....	૩૪૩
૯૩	ખાવા-પીવાના અદબો	૩૪૪
૯૪	છીંક વિશે ઈસ્લામી અદબો.....	૩૪૯
૯૫	લિબાસ સબંધી ઈસ્લામી આદેશ.....	૩૫૪
૯૬	ઈસ્લામમાં તંદુરસ્તીનું મહત્વ.....	૩૫૮
૯૭	પાકી અને સફાઈ.....	૩૬૨
૯૮	મિસ્વાક અને તેની વિશેષતાઓ	૩૬૭
૯૯	રમતગમત-મનોરંજન ઈસ્લામની નજરે.....	૩૭૦

